

ERDÉLYI GAZDA

AZ E. M. G. E. HAVONTA EGYSZER MEGJELENŐ HIVATALOS LAPJA

Előfizetési árak:

Egész évre — — — 100 Lei.
Tagoknak tagsági díjjal évi 60 Lei.
Egy szám ára — — — 8 Lei.

Főszerkesztő:

TELEKI ADÁM gr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Cluj, Strada Regală 16.

Telefon: 21-58.

Póstatakarék csekszám 40181.

Ünnep után.

Írta: KISS KÁLMÁN, kiskazda (Kecsetújfalú).

Azt hiszem, április 20-án vettem a hírt, hogy az Erdélyi Magyar Gazdasági Egylet április 29-én tartja évi rendes közgyűlését. A hosszú tél miatt a tavaszi munka bizony megkésett, de azért mégis komolyan elhatároztam, hogy erre a gyűlésre bármilyen messzire is kell utaznom s hozzá költségembe is kerül, eljövök. Immár egy éve annak, hogy tagja vagyok ezen áldott egyesületnek s ugyancsak esztendeje annak is, hogy az Erdélyi Gazda minden egyes betűjét a címlaptól az utolsó lap legutolsó betűjéig elolvasom. Dél előtt 10 óra lehetett, amikor a főtéren a Capitol-mozgó előtt olyan magamfajta kérges marku, a tavaszi szél- és naptól barnított gazdák gyülekeztek. Nézegettem őket, s megállapítottam, hogy ha mindnyájan fehér harisnyába és szürke posztóból csinált zeke ujjasba volnának öltözve, nem is lehetne tőlünk, székelyektől megkülönböztetni.

A közgyűlésen dr. Szász Pál, országos elnökünk a múlt gazdasági évről és a jövő esztendő célkitűzéseiről szólt. A beszédnek minden egyes szavát a sorainktól még távol lévő gazdatársak fülebe szeretném harsogni s a legvégén a magam részéről is utánakiáltani: „Testvér, ha ezen a földön meg akarsz élni, véd a szívedbe ezt a beszédet és kövesd az Istentől nekünk ajándékba adott vezetőnk útját.”

Elnökünk jövő évi célkitűzései: gazdasági tanfolyamok, gazdaköri elnökök kiképzése, az állatállomány törzskönyvelése, talajvizsgáló laboratórium létesítése, a kiskazdánál a gazdasági számvitel bevezetése stb. mind, mind azt bizonyítják, hogy igaz vezetőnk azt akarja, hogy a mi munkásságunkkal népiünknek, vagyis nekünk

és gyermekeinknek szép és biztos jövőt, egy virágzó és gazdaságilag boldog életet biztosítson. De minden munkája hiábavaló, minden helyes úton való irányítása kárba vész, ha mi kiskazdák, — kiknek sorsuk teljesen egy, — nem állunk valamennyien mellette és szoros, becsületes munkával nem követjük őt. Ha mi, Udvarhely és más megyék kiskazdái nem keresünk sűrű kapcsolatokat és nem beszélgetünk minél többet az Erdélyi Magyar Gazdasági Egylettel — akkor vezetőink munkája a mi kiszámíthatatlan kárunkra pórhabullana és mi magunk lennénk saját jövő életünk boldogságának sárba-lypról.

Már éppen itt az ideje, hogy mi is észrevegyük: van egy egyesületünk, melynek mindnyájan tagjai kell legyünk és minden gazdának a kezében ott kell legyen az Erdélyi Gazda, hogy azáltal szóba állhassunk és beszélgethessünk vezetőinkkel. Ha ez így lesz és valamennyien bekapcsolódunk az Erdélyi Gazdasági Egyesület életébe, az április 29-én tartott közgyűlés munkatervével mi is egy úton fogunk járni, a jövő télen hasznos és üdvös tanfolyamokat hallgatunk és minden egyes községben virágzó gazdakörök fogják hirdetni, hogy megszervezve, erős, kitartó és becsületes munkával élni akarunk.

Fél kettőt mutatott a főtéri toronyóra, mikor a gyűlésről elszéledtünk, a magam részéről komoly lelkiismeretfurdalással az eddigi mulasztásokért, de ugyanakkor erős elhatározással és szent fogadalommal szívenben, hogy ezen mulasztást a jövő évi közgyűlésig, ha Isten éltet, kiesiny falumban pótolni fogom.

Május.

I. Szántóföldön.

Előző gazdanaptárunkban írtuk, hogy egyszerre két hónap munkája szakadt a nyakunkba. A helyzet azóta sem változott. Áprilisban a márciusi munkákat végeztük el ugyahogy, májusban viszont az aprilisit és a májusit keli egyszerre végeznünk. Sokhelyen egyidőben vetik a zabot a répával és a mákot a kukoricával, de reméljük, hogy egy bőseges május helyrehozza a kénytelenségből származó hibákat.

Május elején igyekezzünk befejezni a kukorica és szója vetést, burgonyaültetést és a többi elmaradt vetőmunkákat. Ne feledkezzünk meg az alkalommal állataink nyári kiadós takarmányozásáról sem. Minden kétheti időközben vessünk csalamádét, az üresen maradt helyekre pedig kölest és esőves csalamádét.

A kapálásnál nagy gondot okoz a munkás-hiány. Egy jó boronával sok munkát megtakaríthatunk. Kapás növényeinket a kikeletől számított hét nap mulva megboronálva, ez egy-egy kapálással többet jelent. A vetési munkálatok befejezése egy időre esik a répa és a mák sárolásával. Amint a sorok látszanak huzassuk meg „Volf”-vonókapával, vagy porhanyítsuk fel a földet „Sack”-féle rapid kapával. Sárolás után néhány napra átvágjuk a sorokat, majd a megmaradt répatöveket kiegyezzük. A lóhere kaszálásával ne várjuk meg a teljes kivirágást, mivel amugy is meg vagyunk késve és a bizonyára bekövetkező tikkasztó meleg napok tönkre tehetik a második kaszálást, vagy a magtermést. A reneteket azonnal rakjuk svéd rendszerű szárító huzalokra, vagy félszárazon ágasokra, esetleg kecskékre, hogy a földet azonnal elboronálhassuk. A megboronált lóhere, vagy lucernatáblán 5–7 cm-rel magasabbra nő a takarmány. A kukorica és burgonya első kapálásánál használjunk gépkapát (amit ökörrrel is vontathatunk) és csupán a sorokat igazítsuk utána kézzel. Az őszi-bükköny és zabos bükköny kaszálását a melegebb vidéken a hónap végén megkezdhetjük. A tarlóját vagy ugarnak hagyjuk meg, búza vagy őszi lucerna részére, vagy tarlórépát, csalamádét, kölest. esetleg mohart vetünk.

II. Rét és legelő.

A sáros eliszapolt réteket mielőbb szabadítsuk meg a megkérgesedett rétegtől. Használjunk erre a célra rögtörő hengert, majd boronát. A felporhanyított réteken, ahol az nem vastag, ott áttör a fű, vastagabb rétegeket azonban tanácsos megfelelő fűmagkeverékkel mielőbb felületvetni, hogy megakadályozzuk az elgyomosodást. A legeltetés megkezdődött, az állatokat szakszosan járattuk a legelőre, hogy a fűnek legyen ideje újból kisarjadni.

III. Állattenyésztés.

A februárban ellett csikók elválasztását töljük minél későbbre, hogy jól fejlődjenek és a kanca gazdaságunkban maradhasson. Csak az 5–6 hónapig szoptatott csikóktól várhatunk eredményt. A csikókat egy éves korukig abrafolni

kell, még ha legelőre járnak is, mert gyomruk kicsi és a nagytömegű takarmányból nem képesek elegendő tápanyagot megemészteni.

A legelőre hajtott szarvasmarháknak, amíg a zöld fűvet megszokják, tanácsos száraz takarmányt is adni. A zöld takarmány etetésénél biztosítsunk egy atmenetet. Az első két hétben szecskazzuk meg úgy a száraz takarmányt, mint a zöld takarmányt és keverjük össze, hogy az állatok ne tudják kiválasztani.

IV. A gyümölcsösben.

A huzamosabb fagy egyes vidéken, — ott, ahol a dús talajnedvesség folytán gyorsar fejlődtek a fák, — óriási károkat okozott. Figyeljük meg, hogy milyen gyümölcsfaj maradt meg és a fajtákon belül figyeljük meg, hogy egyes fajtákra milyen kihatással volt a fagy és az új ültetéseknek ezekhez igazodjunk. Az új ültetésű fákat gondosan öntözzük, mert a fiatal fa csak úgy tud megbirkózni a szárazsággal, ha májusban bősegesen fejleszt hajszálgyökereket. A nyár folyamán hiába öntözzük az olyan csemetéket, amelyek május hónapban csak tengődtek.

V. A kertben.

A kiültetésre kerülő palántákat lehetőleg földlabdával együtt vegyük ki a melegágyból és egy rámmal ellátott deszkalapon, tálcán, vigyük az ültetés helyére. Ültetéskor a nagy leveleket és a gyökér végét visszacsipjük. Csak a két középső levelet hagyjuk meg, mert így biztosabban fogamzik és gyorsabban átéli az ültetéssel járó visszaesést. A fejes salátát, karalábét, karfiolt és kesei burgonyát újból vetjük. A hónapos retek és borsó vetését viszont megismételjük. Az eperföldeket virágzásuk után apróra vágott és megnedvesített szecskaival szórjuk be, hogy megakadályozzuk a fejlődő gyümölcs besárosodását.

VI. Szőlőben és pincében.

A szőlő ugarkapálását mielőbb fejezzük be. Május végén, június elején a peronoszpóra jelző naptar rendszeren már jelzi az első fertőzést. Az utasításokhoz hiven hajtsuk végre a permetezést, de a magas rézgalic-árakra való tekintettel csak ½%-os oldattal. Gyengébb oldattal természetesen gondosabban permetezzünk. A permetlevelet nem a levél felületére juttatjuk, hanem lehetőleg annak fonákjára, minél ködszerűbben. A pincét csak éjszaka szellőztessük és végezzük el a bor második lefejtését.

VII. Gazdakörök.

A gazdakörök a katonai zónákra nyilvánított területek kivételével szabadon gyülekezhetnek és nyugodtan megbeszélhetik az egyes hatósági rendelkezések és intézkedések célszerű közös végrehajtását. Készítsük elő a júniusi tanulmányi kirándulásokat, valamint gondolkozzunk gazdanapok rendezéséről.

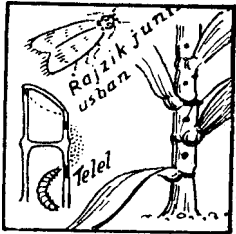
Május havával a második negyedébe lépünk, viszont az E. M. G. E. tagsági díjakat a tagsági kötelezvény szerint az év első negyedében vállaltuk befizetni. Pótoljuk mulasztásunkat.

Kedves Gazdatestvéreim!

Az a régi gazda tétel, hogy az azévi termés a májusi időjárástól függ, — ezentul többszörösen is megállja helyét. Amit az idén május elront, azt már a június nem tudja helyrehozni. Erdély legtöbb helyén a késői kitavaszkodás és az áradások miatt, május elejére összpontosul a legtöbb gazdasági munka.

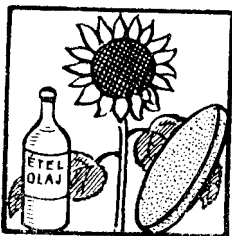
A számító gazdának latolnia kell, hogy mily növényeket vethet, amelyek e hóban vetve kellő tenyészidővel rendelkezve, kielégítő termést adhatnak. A kukorica vetéseket ajánlatos már a rövidebb tenyészidejű keményszerű fajtákkal eszközölni.

A kukoricamoly kártételeinek csökkentése céljából a meglevő szárat és szárrészeket, (izék) csutkát május hó közepéig használjuk fel, illetve ha ez nem lehetséges május hó közepéig földeljük le. A drótféreg ellen helyes vetésforgóval, tarlóhántással

és gyomirtással védekezhetünk. Ha azonban kénytelenek vagyunk ily földbe vetni, akkor vessünk sűrűbben. Az egyezést hagyjuk későbbre és burgonyaszetelek lerakásával fogdossuk össze a férgeket.

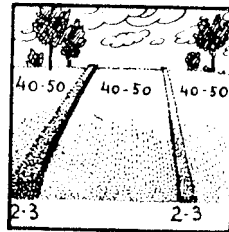
Igen sok gazdatestvérünk az olajos magvak állandó értékesítési lehetősége folytán különféle olajos magvakat vet ez évben. Sokan a vetendő növényeket először termelik. Ezért hívom fel figyelmüket különösen a len termelőknél, hogy esetleg az elvetett olajlenmag lehet arankával fertőzött is. Az arankairtás fontosságára feleslegesnek tartom a figyelmet felhívni, azt azonban szükségesnek tartom megmondani, hogy a lenfojtóaranka még a loherearankánál is veszedelemesebb, mert ez ikeraranka, vagyis minden magból két növény fejlődik ki.

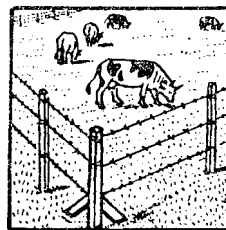
A napraforgó ez évi hatalmas áremelkedése valószínűvé teszi, hogy igen nagy területeken fogják ez évben termelni s így időszerűnek tartom röviden ismertetni azokat a betegségeket, amelyek előfordulhatnak. A fiatal napraforgó növényzet levelein

píszkos fehér színű lisztes bevonat keletkezik. Később a levelek megsárgulnak, megbarnulnak és elszáradnak. Ez a betegség a lisztharmat. Védekezni ellene permetezéssel és pedig kolloidális

ként tartalmazó védőszerekkel lehet, avagy háziilag előállított mészkénlével. A bajon azonban kénporozással is segíthetünk. A napraforgórózsa megjelenését a leveleken feltűnő apró sárga foltok mutatják. Ezek később barnává válnak és ellepik a felső leveleket egészen a virágzatig. A levelek elhalványodnak és elszáradnak s így a növény fejlődése megakad. Terjedését 1%-os bordói lével történő permetezéssel, a beteg levelek összegyűjtésével és megsemmisítésével akadályozhatjuk meg.

A sikeres lóheremag termelés titka az ápiónkárteleinek csökkentése, amit ennek gyérítésével érünk el akár mechanikai, akár kémiai módon. Azonban az így végzendő gyérítéshez befektetés szükséges. Pénzbefektetés nélkül, csak kis munkával és szorgalommal is előnyösen pusztítható e kártevő: csalogató vetéssávokkal. E csalogató vetés az ápión-káron kívüli hatásos a lucerna-gubacslegyek irtására is. Előkészítési módjuk a következő: A lucerna vagy lóhere első kaszálása előtt 2—3 héttel 40—50 méter távolságban lekaszáltatunk 2—3 méter széles sávokat. Ezek korábban fogtak virágozni a második kaszálás idejében, mint a vetés többi része és a kártevők a nyári időszakban ezeknek a sávoknak virágjaiba petézhetnek. Az anyaszéna kaszáláskor, mely rendszerint a virágzás elején történik, szintén visszahagyunk a fenti sávok között hasonló távolságban ilyen csalogató vetéssávokat, hogy a rovarok első nemzedéke e sávok virágjaiba petézhessen. Nagyon fontos, hogy az ily csalogató sávok termését a fertőzés után azonnal kaszáljuk le és a tábláról a legsűrűsebben elszállítva bezombolyázzuk vagy besilózzuk, mielőtt a rovarok lárvái kibujnak.

A legelők megfelelő kihasználása céljából elegendhetlen a szakaszokénti legeltetés. Osszuk be a legelőt 3—4 szakaszra és figyelmeztessük a pásztrokat ennek betartására. Ne legeltesse nek kényükedvük szerint feleslegesen tipralva össze-vissza.

A közelgő pünkösti ünnepek alkalmából a legjobbakat kívánva vagyok

magyar gazdatestvéri szeretettel:
BIKFALVY FERENC.

Védekezünk az áption-bogár ellen.

A lóhere elterjedésével párhuzamosan ijesztően elszaporodtak a lóhere különböző növényi és különösen állati ellenségei is. Nincs az a vidék, ahol ha a virágzó lóherén 4—5 lépésre végig húzva a két kezünkbe fogott kalapot ne találjunk több-kevesebb

apró fekete bogárkát. A kalapban található néhány milliméter nagyságu fekete, vagy zöldeken bogarakra jellemző, hogy az orruk erősen megnyúlt. A cickány hosszú orrára emlékeztet s ezért cickánybogárnak, — tudományos nevén pedig áptionnak hívjuk. Az áption bogár nagyon káros.

Az áptionbogár és kártétele a lóherén. A bogár nagyítva látható, a jobbra lévő vonás a természetes nagyságát mutatja.

A lóherét négyféle áptionbogár támadja meg: 1. a lóheregyökér-áption, amely zöldeskékes ércfényű bogárka, 2. lóhereszár áption, 3. lóhere virágzat- és 4. lóhere virág-áption. Az utóbbi háromnak fekete a színe. Nevüket aszerint kapták, hogy a lóhere növényre lerakott petékből kikelő álcák a növény melyik részén élőködnek. Az áption bogarakat egyébként kártételük szerint, két csoportra oszthatjuk. Az első csoportbeliek lárvái a szárban és a gyökérben rágnak, míg a második csoportbeliek lárvái a virágzatban vagy az egyes virágokban élőködnek.

Maga a kifejlett áption-bogárka mindig a leveleket eszi és azon kis lyukakat rág. Az első csoportbeli bogarak a lóhere takarmányértékét csökkentik és megrövidítik annak élettartamát. A magtermésre viszont mindkét csoportbeli kifejlett bogár veszedelmes, de különösen nagy kárt okoznak a második csoportbeliek lárvái.

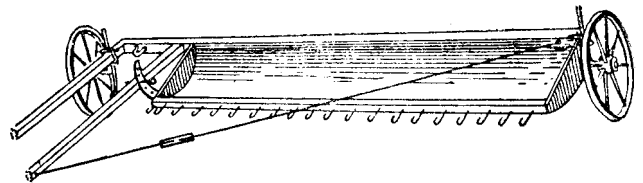
Az áptionbogár a tarlón telet át s kítavaszdás után nyomban többszaporodik. Amikor a lóhere hánnya a fejét, lerakják a petéjüket és az első kaszálás idejére kifejlődnek a fiatal bogarak. A megszorodott állomány nekiesik a sarjzadó lóherének és ha nem lépünk közbe, a

második kaszálás idejére a magnak hagyott lóheréből gyakran egy szem mag sem marad. Az áption kártételével magyarázható az igen gyakori 15—30 kg-os kat-holdankénti gyenge magtermés is. Talán Csíkvármegye képez kivételt, ahol most van terjedőben a lóhere és az állati kártevők még nem szaporodtak el. Csíkban nem ritka az 1½—2 q-ás kat. holdankénti magtermés, de halottunk 3½—4 mázsás kat. holdankénti eredményről is. Tanácsos azonban Csíkvármegyében is figyelemmel kísérni az áptionbogár esetleges felléptét és a szükséges óvintézkedéseket az alábbiak szerint megtenni.

Az áption elleni védekezésnek, amint említettük az a célja, hogy megakadályozza első virágzaskor a bogarak lepetezését s ha egyes bogarak mégis lerakták volna petéiket, akkor az ezekből kifejlődő bogarakat elpusztítani. Az eljárás nagyon egyszerű. Az első kaszálás előtt három héttel a lóhere tábla egyik szélén, vagy ha nagyobb tábláról van szó, úgy a közepén, egy öl széles sávot lekaszálunk. A tábla többi részét a virágzás elején kaszáljuk, de ezalkalommal meghagyunk egy öles sávot kaszálatlanul és azt bogárfogóval minél gyakrabban hálózunk. Amint a meghagyott sávon kifejlődött virágzatokban vagy virágokban megtaláljuk az áption-álcákat (kukacokat), lekaszáljuk és mielőbb behordjuk, majd feltakarmányozzuk vagy bevermeljük. Ezután fog virágozni az első kaszálás előtt 3 héttel levágott sáv, amit szintén szorgalmasan hálózunk.

A második kaszálásnál megismételjük a fenti eljárást. Kaszálás előtt három héttel ismét lekaszálunk egy sávot, és amikor az egész táblát kaszáljuk, újólag meghagyunk egy sávot.

Az említett sávokat azért hagyjuk meg, hogy odaacsalja az áptionbogarakat s a hálózással könnyebben — egy helyen — pusztíthassuk el. Ezért a sávos kaszálásnak hálózás nélkül nem sok hasznát vesszük.

Az itt közölt képen egy házilag elkészíthető bogárfogó készüléket mutatunk be. A bogárfogót ló vontatja és alapjában véve egy gerendára felszerelt bádagesatornából áll. A gerenda két végére két eketalyiga kereket szerelünk U vassal. A kerekeket lejjebb vagy feljebb emelhetjük a lóhere magassága szerint. A vályut használt mésznitrogénes, vagy szurkos hordóból készíthetjük, az elejét 10 cm-re visszahajtva, hogy a bogarak ne tudjanak kimászni. Szoktak még a vályukra

4—6 mm-es drótokból készült horgokat, úgynevezett „bosszantókat“ is szerelni, amely elől járva megriasztja a bogarakat és azok idejében a nyers-(fáradt-) olajjal bekent csatornába szöknek. A bogárfogó géppel csak korán reggel és napnyugta után szabad járni a lóherét, mivel napsütéskor sok poszméhet vagy házi méhet pusztítanak el. Fontos szabály, hogy a lovat hajtó gazda a bogárfogó csatorna után haladjon, mert így jól

megfigyelheti annak működését és pontosan be tudja állítani. A bogárfogás befejeztével kivakarjuk a bogárral teli nyersolajat és meggyújtjuk.

A sávos kaszálás, és a bogárfogó gépeknek gazdakörök útján való közös elkészítését, elvégzését mindenkinek bátran ajánljuk, mert a reáfordított munkatöbblet és kevés kiadás bőséges eredménnyel kárpótol. Gondoljunk csak 50 kg-os kat. holdankénti többtermelésre! S.

Mivel pótoljuk az árvizsújtotta földek vetéseit?

Irta: Bikfalvy Ferenc.

Az árvizokozta károkat csak az tudja kellően érzékelni, aki maga is szenvedő alanya volt az ilyen pusztításoknak. Ma is borzadva gondolok vissza például arra a pusztításra, amit nálunk 1913 év július hó 13-án — azóta már véd-

töltések közé szorított — Szamos okozott. Borzalmas látványt nyújtottak a szennyes ártól megsemmisített ringó búzatáblák s a sárgává vált zöldelő kukorica földek. Oda volt az évi termés s hozzá mással pótolni már késő volt. Sokkal kedvezőbb helyzetben vannak ennél azok, kiket a sors most tett próbára, mert még tudják a kárt némileg pótolni.

Azokon a területeken, amelyek szikkadása lehetővé teszi május második felében a vetést, még *kukorica is vethető*, természetesen már csak igen korán érő fajták. Különösen ily esetben a „Putyi“ az, amely ajánlható. Külterjes viszonyokat jobban tűri és a beérése is biztos.

A késői növények között első helyen áll a *köles*, bár földet rontja és kiszáritja. Igen jól megmunkált földet kíván apró magja miatt. Ezért a szántást azonnal jó apróra boronáljuk el és ha szükséges a röögöket hengerrel aprózzuk el. Vetés előtt a magot 1/2-os

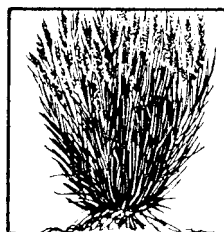
rézgálicos oldattal mossuk át, vagy csávázzuk higanyos szerekkel, — esetleg porcsávázó készítménnyel. Így mentesülünk a kölesüszög kárától. Sekély alátakarást kíván, ezért 1—2 centiméternél mélyebbre ne vessük. Vethető még július hónapban. (Természetesen kedvező csapadékos időjárás esetén.) Vetőmag mennyiség kataszteri holdanként 7—12 kgr. A vetést a gyorsabb kikelés érdekében hengereljük meg. A kikelés után a megerősödött vetést fogasoljuk, így a nedvességet a további fejlődéshez megőrizzük. Legkedveltebb az úgynevezett vérköles

Takarmány céljaira igen előnyösen használható a *mohar*, bár szénája kissé durva. Lehetőleg olyan talajba vetendő, mely gyommentes, mert a mohar kikelése után lassan fejlődő növény és a gyomok esetleg elnyomják. Vetőmag-szükséglet kataszteri holdanként 18—18 kilógram. A moharmagot vetés előtt sűrű szövetű zsákvászonnal bélelt vesszőkosárban 1/2%-os rézgálic oldatba meritjük, a felületre kerülő üres magvakat lemerítjük, a jó magot pedig kézel pár percig dörzsölve a folyadék-kal minél tökéletesebben érintkezésbe hozzuk. Megsáritás után vethető. Alátakarni csak sekélyen 1—2 centiméter mélyen szabad. A mohar szénatermése nagy átlagban kataszteri holdanként 17—28 métermázsa.

Zöldtakarmánynak viszonylagosan nagy tömeget adó *pohánka* (hajdina, tatárka) vethető május végétől július hó közepéig. Kataszteri holdanként virágzásban kaszálva 100—120 métermázst ad. Ez azonban etetni lehetőleg istállózott tehennel szokták, mert a napon járó állatoknál pohánkabetegséget okoz. Napi 20—30 kgr. azonban napozó tehenneknek is veszélytelen. Vetőmag mennyiség 24—35 kgr. Alátakarás 1—2 cm. lazább talajon 3—4 cm.

Nagy mennyiségű 100—140 métermázsa zöldtakarmányt, szénává szárítva 35—40 métermázsa szénát terem a *szudánifű*, mely eredményesen vethető, egészen június hó közepéig. A főterményen kívül még egy sarjut esetleg legelőt ad. Gyorsan fásodik. A zsenge hajtás szárazságban óvatosan legeltetendő,

mert ilyenkor bár ritkán mérgező alkaloida fejlődik benne. Vetőmagszükséglet kataszteri holdanként 30—40 kg. Csiraképesége általában gyenge, ezért ellenőrizendő és a vetőmag mennyiség ehhez igazítandó.

Ujabbán egy olajos növény is számbajöhet, az ú. n. *Olajözön* (*Carthamus tinctorius*, sáfrányszeklice) a késői vetéseknél egészen május hó végéig. Talajelőkészítése azonos a kalászosokéval. Sortávolság 24—66 cm. Ápolási munkája egy

sarabolás és egy esetleges kapálás. Vetőmag mennyiség kataszteri holdanként 20—25 kgr. Aratása kaszával történik. Cséplése hasonlóan a kalászosokhoz. A vetőmag, sajnos, Romániában még nem szerezhető be, Magyarországon a szójababhoz hasonlóan szerződésre termesztik. Terméshozama kataszteri holdanként 1012 méter-mázsa és ára rendszerint a napraforgó áránál 10%-kal alacsonyabb.

Helyes munkabeosztás.

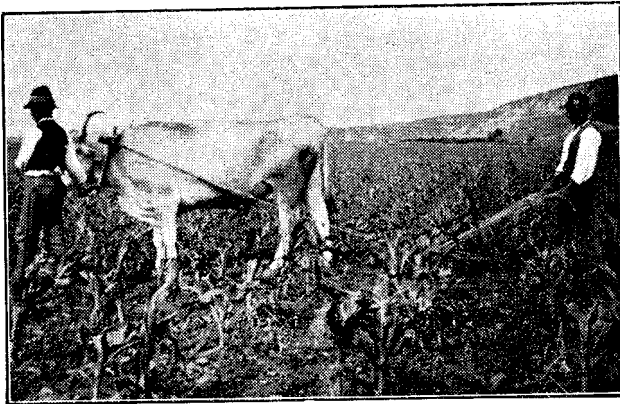
Írta: Seyfried Ferenc, EMGE titkár.

A mai általános munkás és igaerő nehézségek idején, felvetődik a helyes munkabeosztás kérdése. A kézimunka erőt okos beosztással gépi munkával pótoljuk; az egyes igaállatok hiányát viszont más állatok célszerű betanításával helyettesíthetjük.

Meg kell tehát vizsgálnunk az időszerű munkálatokat, hogy jó előre megtehesük a szükségesnek látszó intézkedéseket.

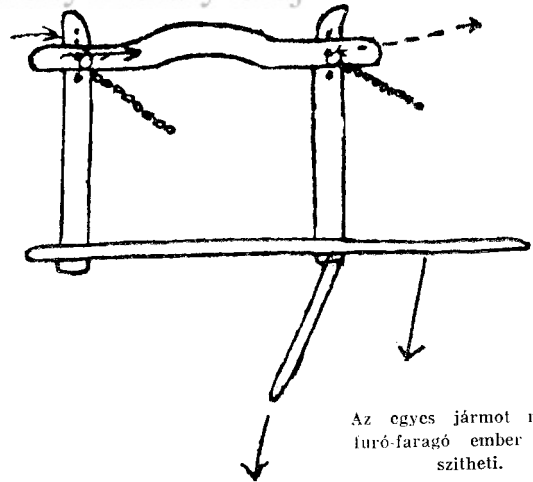
A legnagyobb kézi munka erő hiány első sorban a kapálásnál fog jelentkezni. Mi tehát a teendő?

Szepessy Jozsef bogáti gazdaságában ló helyett ökör huzza a gépkapát.

A burgonyát, kukoricát és szóját kikelésük után mintegy hét mulva megboronáljuk. Ezzel sok gyomot kiirthatunk és lehetővé tesszük a könnyebb megkapálásukat. Aki viszont táncos boronával rendelkezik, az az eljárást akkor is megismételheti, amikor a mohar csirázik. A mákot, répát és a hasonló zseggébb növényeket, amint a sorok látszanak megsaraboljuk. A sarabolás a sorok sekély felporhanyításából áll. Arra az esetre, ha ezt a munkát nem végezhetnénk el keskenyre állított

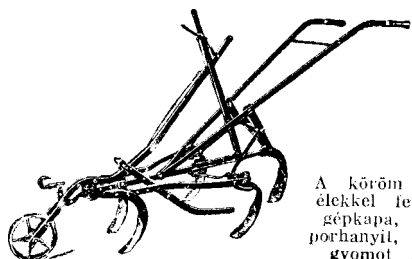
gépkapával, „Wolf“ vonó-, vagy „Sack“-féle rapid kapát használunk. Téves az a felfogás, mely szerint ezeket a szerszámokat csak könnyű, kerti talajon használhatjuk. Jó eredménnyel porhanyíthatjuk a nehezebb agyagos földet is, mindössze helyesebben kell megválasztanunk a kapálás időpontját. Első után, ahogy felszikkadt a föld általában jó munkát végeznek. A munka viszont így igen gyors ütemű, mert egy kat. holdat $\frac{3}{4}$ nap alatt is elvégezhetünk, aminek a mai munkáshiányban vitathatatlan jelentősége van. Az ára 2—3 napi használat után máris megtérül.

Az egyes jármot minden luro-faragó ember elkészítheti.

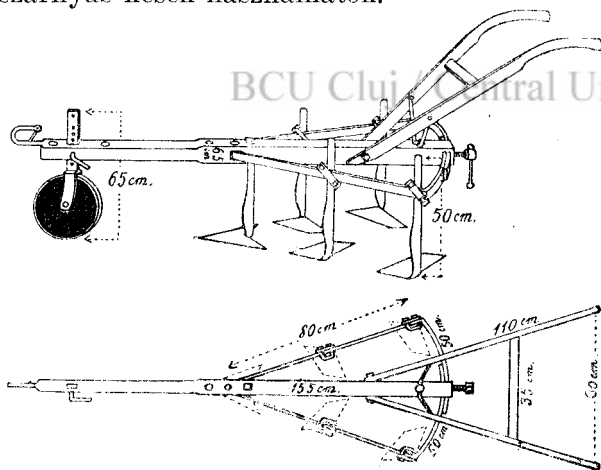
A további kapálásoknál lehetőleg gépkapát vegyünk igénybe, hiszen még akkor is célszerű és kifizetődik, ha előre megjárattuk a sorok között, majd csak a sorokat mintegy 20 cm. szélességben kézikapával utána igazítjuk és végül gépkapával újból felporhanyítjuk az összetaposott sorközöket. A gépkapa használatánál azonban tanuljunk meg egy igen fontos szabályt. *Addig használjuk, míg a föld nincs teljesen elgyomosodva. Amikor a különböző gyomok már felverték a vetést tömődik a gépkapa, az állat nehezen huzza és mindegyre félrelép ugyannyira, hogy csak bosszúság az egész munka.*

A gépkapát lóhiányában ökrrel, vagy tehénnel is vontathatjuk. Szepessy József bogáti gazdatársunk például minden évben 60—80 kat. hold kapásnövényt művel ökrökkel vontatott gépkapával. Kézimunkával viszont csak a sorokat igazítja utána. Ezután a kép után házilag is bárki elkészítheti az egyesben húzó jármót.

A köröm alaku élekkel felszerelt gépkapa, csak porhanyit, de a gyomot nem vágja ki.

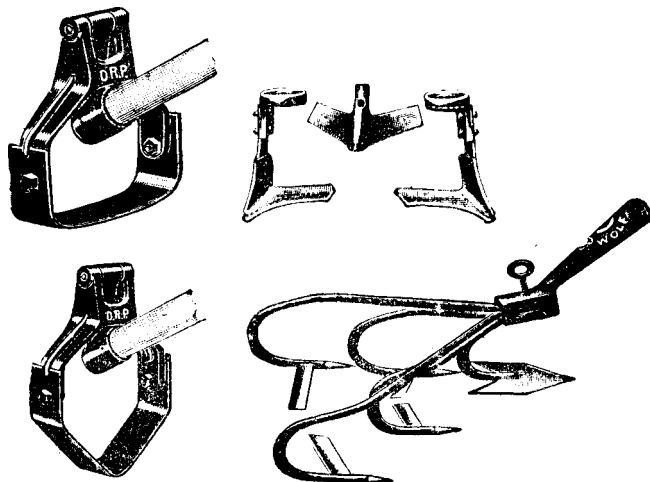
A gépkapa beszerzésénél vigyázzunk az élekre. Rendesen macskaköröm alaku élekkel készítik, amit sajátságos viszonyaink között nem használhatunk. Ezek csak porhanyítanak, de nem vágják ki a gyomokat. Nálunk a vízszintes éllel ellátott L és lúdtalp alaku szárnyas kések használhatók.

Házilag elkészíthető gépkapa.

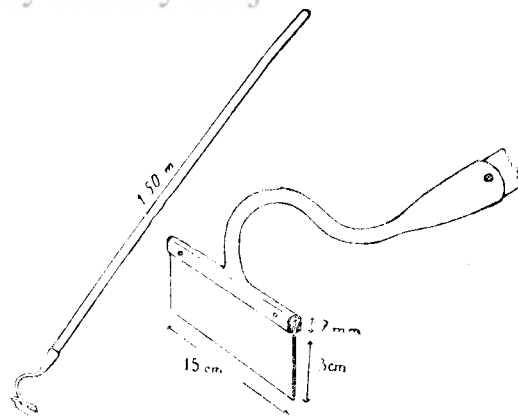
Végül meg kell emlékezzünk a könnyű dán kapáról. Ebben az országban ugyanis hiába keressük a nálunk használatos nehéz kapákat. Csak e képen bemutatott könnyű kapát találjuk. Nem is hinné az ember, hogy az ilyen gyerekjátéknak nevezhető kapával milyen komoly munkát lehet elvégezni. Könnyű vele a munka és kiválóan alkalmas a gépkapa sorközi porhanyítás után a művelési növény soron való megmunkálására. Répát és kukoricát kapálhatunk, egyezhetünk vele és művelhetjük a szójababot, a mákot és minden olyan kapásnövényt, amelynél a földet nem kell felhuzni, aki ezt nem hinné próbálja ki, hiszen a kép után minden falusi kovács elkészítheti. A kapa éle fűrészpengéből van,

a pengetok és a tokot tartó szár, vashól, illetve acélrudból. A nyél 1.50 m. hosszú és 3 cm. átmérőjű gömbölyűre reszelt fa.

Jobbra „Wolf” vonókapa, balra Sack-féle „Rapid” kapa látható. Fent L és szárnyaslúdtalpalaku gépkapa kések.

A fentiekben ismertettük a kapálás helyes munkabeosztását, amihez még talán azt kell hozzátenni, hogy ne kapáljuk túl mélyen. Inkább többször, de sekélyesen, mert a túl mélyre eresztett gép és kézikapa a felületi gyökerek elvágásával több kárt okoz, mint hasznot.

Könnyű dán kapa.

A nagy munkatorlódás idejére pedig készüljünk fel jó előre. Szerezzük be a szükséges eszközöket, amit már elhasználtunk viszont, javítsuk ki idejében.

MEZŐGAZDASÁGI BANK ÉS TAKARÉKPÉNZTAR R.-T.

C L U J, CALEA REG. FERDINAND

FIÓKÜZLET:

Dej, Jibou, Beclean, Zălau, Cehul-Silvaniei

Állataink gondozása a legelőn.

Az állattenyésztés sikerének egyik alapfeltétele az állatok edző nevelése. Ez azt jelenti, hogy akkor lesznek erős, egészséges, jó takarmányértékesítő és jól fejlett állataink, ha azokat a nekik megfelelő takarmányon kívül sok levegőhöz, napfényhez, tiszta ivóvízhez és a szabadban való mozgáshoz juttatjuk. Kétségtelen, hogy ezekhez a javakhoz akkor jutnak állataink, ha jó legelőre járhatnak, de az is igaz, hogy éppen a jól gondozott legelők száma a legkevesebb és a legjobb karban tartott legelő berendezése sem felel meg mindenben a ma követelményeinek.

Az állandó nyári legeltetésre elhajtott állatokat előkészítés, átmenet nélkül hajtják a sokszor több napj járóföldre levő legelőre. A hosszú, göröngyös, köves úton a csülök szaruja kitöredezik, a közvetlenül elindítás előtt faragott szarutok talpa feltörik és hosszú ideig tartós sántaságnak válik okozójává. Az állandó legelőn azonban nincs egy felszer, nincs alom, takarmány, ahol a szenvedő állat pihenhetne, fájdalmára enyhülést találhatna; járásban akadályoztatva lévén és élmét megkeresni nem tudván, éhségét sem csillapíthatja. Sok legelőn kevés a vályú s annak környékén térdig — csánkig taposnak az állatok a sárban. A néha kényszerből, máskor előrelátás híjjával túlkorán havasi legelőre hajtott állatokat napokig tartó havazó vagy hideg eső veri és akadályozza a legelésben. Nincs fűdött, szélről védett hely, ahol a vihar elől meghúzódhatnának, s a kedvezőbb időjárás bekövetkeztéig táplálkozhatnának.

Az ilyen életkörülmények közé jutott állatok nemcsak, hogy nem edződnek, hanem még a legjobban edzettek is leromlanak, tönkre mennek. Legnagyobb baj, hogy a fiatal állatok igazán csak Isten számára vannak hagyva, már pedig ezeknek egy kis abrakkal is kellene rendszeresen és állandóan kedvezni, különösen a gyengébb hozamú legelőkön. Hányszor találkozunk ilyen legelőn, nagyon leromlott fiatal állatokkal? Ha a fiatal állatok a legelőn is kapnának sok fehérjét tartalmazó abrakot (olajpogácsás, szilisztes darakeveréssel), akkor legkiválóbb tulajdonságukat, fejlődőképességüket (növekedési erély) igen jól ki lehetne használni és sokszorosán vissztérülne az a tőke, amit az abrakolásra fordítanak.

Ennél sokkal rosszabb helyzetben vannak azok a fiatal állatok, amelyeket egész nyáron a

trágyagőzös, legyes, meleg, sötét és levegőtlen ólban vagy istállóban tartanak bekötte és még egy órácskát sem tölthetnek udvarban, vagy akolban, kifutóban, ahol kedvükre kiszaladgálhatnak vagy legalább kiugrándozhatnak magukat. Ilyen borjúkból lesznek a pontyhátú, kardlábú, csenevész, gümőkórra hajlamos állatok.

Nagyon sok helyen a növendék állatokat egyáltalában nem hajtják legelőre, azért, nehogy a kijáró fejős tehének megrövidüljenek. Pedig ezen a rövidlátáson igen egyszerűen lehetne segíteni, ha a fejősöket otthon este-reggel zöldtakarmánnyal, abrakkal érdemük szerint jóllakatnák és kiszakítanának egy megfelelő nagyságú területet, ahol a növendékállatok is — természetesen nemük szerint elkülönítve — hozzájuthatnának az egészséges fejlődésnek azokhoz a feltételeihez, amiket csak a legelő s a szabadban való mozgás adhat meg.

Az időjárás viszontagságai elől mi kell megvédjük állatainkat. Készíttessünk a legelőn a szelek iránya felől legalább 2—3 oldalon védett és félfödéllel ellátott félszert, az állatlétszám nagyságával arányos befogadóképességű istállót a beteg és sérült állatok részére, legyen takarmánykészlet hogy zivataros napokon se éhezzenek az állatok, oktassuk ki a felvigyázó személyzetet a csülkök (paták-körmök) gondozására, faragására, tartsuk rendben, de még inkább kövezzük ki a kutak környékét és gondoskodjunk elegendő számú itató-vályúról, azoknak gondos tisztántartásáról és az állatoknak az időjárás és az évszakhoz mért rendszeres itatásáról. Ha a szükségszerinti abrakhoz is hozzászoktatjuk a növendékállatokat, megtettük, amit állataink egészséges fejlődése érdekében tenni kell. Arról sem szabad azonban megfeledkezni, hogy az állandóan legelőre járó állatok elegendő sót kapjanak és az őket veszélyeztető fertőző betegségek ellen tartós védelemben részesíttessenek.

Sz. D.

Perfekt Gyümölcs-konyhakertész

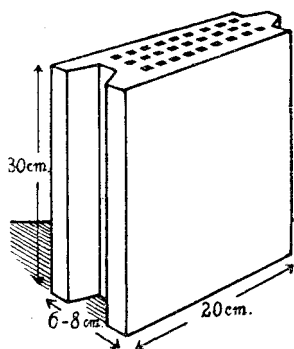
ajánlkozik nagyarányú kereskedelmi méhtelep kiépítésére.

Kitűnő sertésenyésztő, tejtermelő és mezőgazda.

Cím:

Bálint Rezső Turda,
Piața Regina Maria 15.

A mai takarmányszűk időben a silózás megfizethetetlen.

Az Erdélyi Gazda hasábjain és a téli tanfolyamok alkalmával kifejlesztett silózás melletti hírverés eredményei kezdenek mutatkozni. A takarmányerjesztés örvendatosan terjed kisgazdáink körében és mind több és több gyakorlati gazda számol be tapasztalatairól.

Alább közöljük Bogdán Károly kézdimártonfalvi EMGE tag (Háromszék megye) beszámolóját a takarmányerjesztéssel elért eredményről.

A múlt év december 11-én keltezett levelükre, melyben a kukorica szár silózására vonatkozó kérésre adtak utmutatást, tisztelettel tudatom, hogy az utasítás folytán december elején 40 q. kukoricaszárát felszecskaézva ugyanannyi mázsa apróra vágott takarmánytökökkel egy, — a már tavaly elkészített 4 méter mély silóba raktam.

30 cseber vízzel (a 100 liter) megöntöztük minden cseber vízre egy kg. sót számítva, közben állandóan taposta három ember. A szecskaevőgöt gőzkazán hajtotta és egy nap alatt az egész munkát elvégeztük, majd 40 cm. földet raktunk rá. Ülepedés folytán 1 métert rokkant. Az erjesztő vermet március 18-án bontottuk ki és tehennel meg ökrökkel nagyszerű eredménnyel etettük, zabtörökkel vegyítve. A fejős tehennel páronként 25 kg. takarmányrépát is vegyítettünk. A mai takarmányszűk időben a a silózás megfizethetetlen. A siló 4 méter mély 3 méter átmérőjű kut. Öklömnyi nagyságú — úgynevezett macskafej görgő kőből — cementhabarcsba lerakva és cementtel lesimítva épült. Házilag készítettük és 2½ q. cementet, 6 rakás követ, 3—4 szekér durva homokot használtunk fel.

A silózást — különösen a durva kukorica szárnál — esetleg cukorrépa fejjel és melással nedvesítve — nagyon tudom ajánlani. Ily módon a szárból semmi ízék sem marad a jászolban.

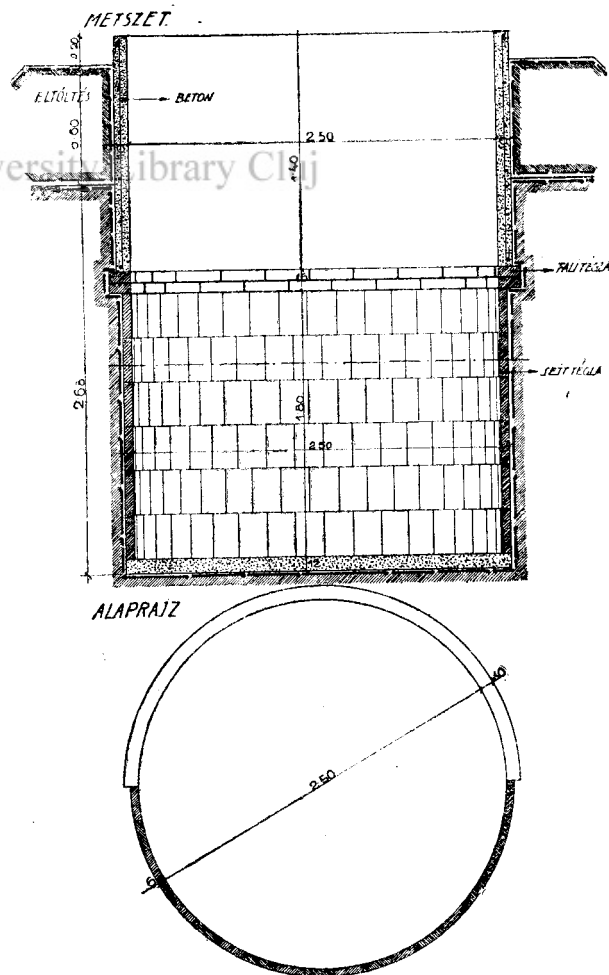
Kézdimártonfalva, 1940 április 16.

Kiváló tisztelettel:
BOGDÁN KÁROLY.

A fenti levélből hasznos tanulságot vonhatunk le. A szántóföldön termesztett gyengébb takarmányt (kukoricaszárát) ízletessé tehetjük és az erjesztés folytán nagymennyiségű tápanyag tárolódik fel. Emészthetőbbé válik. A siló igazi értéke azonban a szántóföldön termesztett nagy

főmegeket adó takarmánynövények eltartásánál mutatkozik. A zabosbükkönyt nem kell hosszú ideig szárítanunk, öszszel pedig, amikor szinte minden növény szárítása nehézségbe ütközik, a másodtermésű csalamádé, mohar, köles stb. szárításával nincs gondunk, hanem egyszerűen bevermeljük. A téli takarmányozást viszont a csöves csalamádé teszi igen olcsóvá. Egy takarmánynövényünk sem terem annyit, mint a csöves csalamádé, kat. holdanként 4 számos állat téli takarmánya is megterem.

A kisgazdaságokban az a legnagyobb baj, hogy a takarmányerjesztő verem átmérője nem lehet túl nagy. A fenti példában említett 3 méter átmérőjű siló takarmánya kis állatlétszámmal rendelkező gazdaságban megromlik. A siló átmérője ugyanis pontosan az állatállományhoz kell igazodjék, mivel a takarmány felülete, amennyiben nem dobunk le naponta legalább 5 cm-t — megromlik. Az itt közölt Patrovits Kálmán által összeállított táblázatból minden kis-

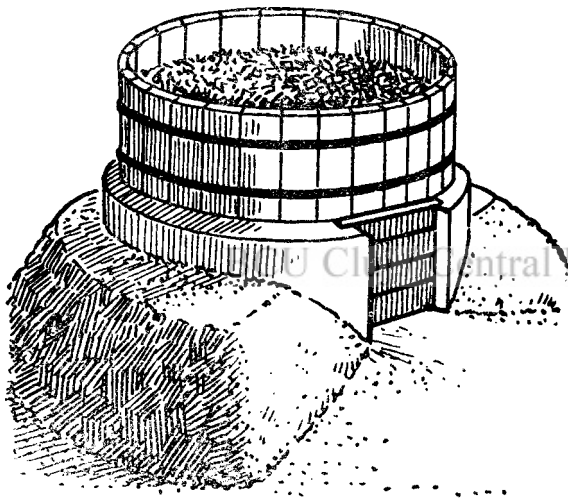

A 10 számos állattal rendelkező gazda 4 ilyen erjesztő vermet kell építsen.

Állatok száma	Szükséges erjesztő veremek száma	Egy verem belső átmérője méter	A verem együttes magasság m.	A 4 verem együttes befogadó képessége		A n y a g s z ü k s é g l e t				
				m ³	mázsá	Betonkavics m ³	Éles homok m ³	Portland cement q	Válaszfal sejtégla drb.	7 mm. átmérőű betonvas m.
5	4	1.75	3.50	34.4	250	1.5	0.6	5.5	180	72
10	4	2.50	3.50	69.0	500	2.5	0.8	7.5	250	96
15	4	3.00	3.50	98.0	750	3.0	1.0	9.0	300	1.08
20	4	3.50	3.50	134.0	1.000	3.5	1.2	10.5	350	1.20
25	4	3.90	3.50	167.0	1.250	4.5	1.4	11.5	380	1.32
30	4	4.27	3.50	200.0	1.500	4.5	1.5	13.0	420	1.44

gazda pontosan megállapíthatja a megfelelő verem átmérőjét.

A táblázatból kitűnik, hogy kisgazdaságokban a 3.50 méter legelőnyösebbnek mutató veremmélység mellett 4 darab erjesztőverem megépítése szükséges ahhoz, hogy naponta 7 cm-t ledobva penész és savanyodás mentes erjesztett takarmánnyal láthassuk el állatainkat.

Bogdán Károly gazdatársunk, ha alkalmazta volna a fenti 1 m magas siló-nyújtót, akkor nem maradt volna üresen a rokkánás után 1 m siló-ür.

Patrovits Kálmán leírása szerint a kör alakú verem a legelőnyösebb, mert ugyanolyan nagyságú alapterület mellett a határoló falak hossza a körnél a legkisebb. Olyan talajon, ahol a föld beomlásától kell tartanunk az erjesztőverem építésére legalkalmasabb anyag a téglagyárak által újabban gyártott „válaszfal sejtégla”, melyből az oldalfalak minden különleges szaktudás nélkül házilag hibátlanul felépíthetők.

Az egyes téglasorok gyűrűként veszik körül a verem belsejét és belső sima felületük vakolás nélkül is elég légzáró és nedvességtartó. Ha azonban tökéletesebb kivitelért vakolattal akarjuk ellátni, úgy előzetes megnedvesítés után cementhabarccsal vakolható és simítható.

A verem káváját kész köbméterenként 200 kg., káva alatti 80 cm. mélyen a földbe futó rést kész köbméterenként 150 kg. portland cementet tartalmazó erősen döngölt betonból ké-

sztjük 10 cm. falvastagsággal, melybe 5 cm-ként 7 mm. átmérőjű gömbvasat alkalmazunk, és minden 50 cm-ként ugyanilyen keresztmetszetű függőleges pálcákhoz merevítjük 1.2 mm. átmérőjű lágyított sodronnyal.

Ha a verem káváját nem készítjük vasbetonból — a betonvas ugyanis nagyon drága — úgy a cementfal vastagságát 20 cm átmérőjűre vesszük. Ezesetben nem feledkezünk meg az előbbi számokban ismertetett kihányó nyílásról sem.

Az erjesztő verem óriási előnye különösen takarmányszűk esztendőben mutatkozik, vagy akkor amikor a könnyen szállítható takarmányt valamilyen okból kifolyólag elviszik. Ehhez járul még az a tény is, hogy függetlenítjük magunkat az időjárástól és nagy tömeget adó, jó tápértékű, lédús takarmányokat (csövescsalamadé) természetünk. Gondolkozunk ezért a fentiekben és építsünk udvarunkon silókat, a szántóföldön pedig vessünk csövescsalamadét.

S. F.

VÁRADI ÁRPÁD R.T.

Építőipari és Kereskedelmi telepén,
Târgu-Mureș, Strada Cuza Vodă No. 90.
Telefon: 231.

állandóan raktáron tartjuk az alábbi anyagokat: Cement, mész, gipsz, nád, cserép, eternit, téglák, kútgyűrű, hídső, itatóvályú, beton-keményajtó, határjelző kő, kátrány, kátránypapír, szigetelőlemez, épületalátét-kövek, műkölépcsők, színes cementlapok és homlokzatburkoló kövek, chamott-tégla és chamottliszt, „CITAN” nedvesfalak elleni szigetelő anyag.

Faragott és fűrészelt fenyőanyag és deszka minden méretben és minőségben, tölgyfák, oziplok és sasfák, asztalos áruk, talicskák, kútosorok, szőlőkarók, Nut-Federes padló-deszkák. Tűzifa és tűziléc detailban és engros tételekben. „Terrovarit” csillámos művakolati anyag minden színben.

FAHASÍTÓ, FAMEGMUNKÁLÓ, ASZTALOS-IPARI GÉPEK.

A faanyagokat kívánságra gépeinken meggyaluljuk és szükséges méretekre kiszabjuk.
Olcsó, előzékeny és pontos kiszolgálás.
GAZDAKÖRI TAGOKNAK VÁSÁRLÁSNAI ARKEDVEZMÉNYT ADUNK!

A jól betakarított és tárolt takarmány mentesít a téli gondoktól!

Irta: Bikfalvy Ferenc.

A dunai államok mezőgazdaságának egyik rákfenéje a takarmányhiány. A takarmány növények termelésének fokozására úgy az állami szervek, mint a különféle mezőgazdasági érdekképviseletek, egyesületek állandóan

buzdítják a mezőgazdákat. Több takarmány erősebb állattartást jelent, s a nagyobb létszámú állat pedig több trágyát termel. Azonban nem csak takarmány termelés fokozására kell felhívni a termelők figyelmét, hanem arra is, hogy ezek helyes betakarítása és tárolása az, amellyel ezek jövedelmezősége fokozódik. A kaszálás idejének helyes megválasztása. A zöld széna készítésének forgatás nélkül való megoldása. A nehezen száradó, kórós szárú elvényt növények erjesztett takarmánnyá való konzerválása. Sok ilyen kérdés van, melynek helyes megoldása átsegít a tél nehézségein.

Ebben az esztendőben a takarmányrépamag hiánya indokolta teszi az erjesztett takarmányok készítését, mert a tehenészetek tejtermeléshez előnyös „vegetációs“ vizet szilázssal tudjuk legolcsóbban, legbővebben és legbiztosabban pótolni. Igaz ugyan, hogy száraz nyarakon kevés olyan zöldtakarmány van, amelyben a tápanyag széna alakjában ne volna olcsóbban konzerválható, mint erjesztve. Azonban a csábító magas széna árak sok gazdát arra bírtak, hogy szénáját eladja. Elkerüli e csábítást az a gazda, aki takarmányát silózza, avagy vermeli, mert az erjesztett takarmány nem lévén szállítható, így el sem adható. Megmarad a gazdaságban és trágya alakjában visszajut a földre, ami többet jelent a látszólagos magas árnál.

A takarmányok közül legáltalánosabban termelt és mondhatni a takarmányok királyának, a lucerna első kaszálásának most van az ideje. Itt fontos a kaszálás idejének helyes megválasztása úgy a takarmány minősége, mint a lucerna további kaszálásainak szempontjából. A kaszálás mindig a virágzás kezdetén történjék. A lucerna leggazdaságosabban zöld szénává szárítva hasznosítható, mert ebből kalapácsos malom segítségével készíthető a már nagy népszerűségnek örvendő lucerna-liszt. A lucerna termésének 40 %-a levél és ebben kétszerakkora mennyiségű a fehérje, mint a szárnak. Ezért a levélet megóvása a fontos. Május rendszerint

esős s így a lucernaszéna készítés sokszori forgatást vonhat maga után, ami a levelek lehullásával jár. Ezt az állványon való, úgynevezett svédzárítással megakadályozhatjuk. E kérdésről lapunk már írt és írni fog, hogy népszerűsödjék a széna helyes készítésének e módja.

Május második felében legtöbb helyen kaszálható a vöröshere is. Helyes kaszálásának ideje a virágzás kezdete. Szára hamar fásodik. Szénává nehezebben szárítható, mint a lucerna, lévén levelei és szára vízduzzabb. Ezt sem szabad sokat forgatni, mert levelei könnyen peregnék. **Itt is indokolt az állványon való szárítás.** Az arankás, peronoszporás, lisztharatos vörös lóherét **legcélszerűbb silózni, mert ez nehezebben szárad** és zölden etetve emésztési zavarokat okoz és a tej minőségét annyira lerontja, hogy gyermekeknél hasmenést okoz. A lóheremag termő vidékek a ma már általam említett csalogató sávok lekaszált termését a cél érdekében feltétlenül silózzák. Én azt hiszem, ha a teljes virágzásban lekaszált **lóherések első kaszálása mint erjesztett takarmány készíthető el, nagy számban gyéritjük az ápiant és a magtermés nagyobb hozama megfizeti azt a kiadás többletet, amely a széna készítés és az erjesztett takarmány készítés között mutatkozik.**

A szöszös bükköny szénává nem készíthető. Zölden a tehenek szőrös volta miatt, nem a legszívesebben eszik. Elég nagy tömeget ad 100—150 métermázsát kataszteri holdként, leggazdaságosabb felhasználása erjesztett takarmánnyá való konzerválása.

Sok kérdése van a takarmány helyes konzerválásának. Az „Erdélyi Gazda“ kiváló főszerkesztője meglátta, hogy a takarmányhiány egyik oka a konzerválás kérdésének tisztázatlansága, ezért vette tervbe e kérdéssel állandó foglalkozást és a lap munkatársait e kérdésbeni tapasztalataik megírására kérte fel. Célunk az, hogy az idehez hasonló késői kitavasodás esetén is, minden állattenyésztő és állattartó gazda, kellő takarmánnyal rendelkezve az önellátás elve alapján, ne szoruljon a drága abrak takarmányok vásárlására.

Végtelenül hasznos a katicabogár, a levél- és pajzstetvek könyörtelen pusztítója. Nagyon sok hanyag gazdának a kertjében ezek a rovarok az egyedüli rovarirtók. Beszéljük meg őket.

Törek és polyva őrlése.

A takarmánykészletek igénybevétele, a hosszú tél, de még inkább az elkésett tavasz arra készíti a gazdát, hogy a töreket és a polyvát is feletesse. Még azok is ráfanyalodnak ennek a takarmánynak az etetésére, akik eddig a trágyadombra szórták. A törek és polyva etetése valóban kellemetlenséget okoz, mert a toklász fűrészszéle sokszor pamacsszerűen befúródik az állatok ínyébe, nyelvük alá és nyálkahártyagyulladásokat okoz, sőt nem ritkán sugárgombadaganatokat idéz elő; beléhull az állat szemébe is, kötőhártyagyulladásokat okozva. Pedig a törek és polyva nagyobb tápértékű a szalmánál és etetésük gazdaságos. Próbálták füllesztve etetni, de itt sem jártak nagyobb szerencsével, mert különösen az újabb nemesítésű búzafajták töreke-polyvája a pácolás alatt se lágyult meg. Talán a gőzölés vagy kilúgozás eredményre vezetne, de többre kerülne a leves, mint a hús.

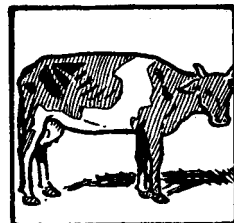
Szász Ferenc gazdatársunk a „Köztelek” f. é. márciusi 17-iki számában azt javasolja, hogy a töreket és polyvát őrljük meg a kalapácsos őrlőgépen a 4,5–5 mm-es sziták felhasználásával. Őrlés után sebzések már nem mutatkoznak, a szarvasmarha — rövid szoktatás után — másfél annyit fogyaszt belőle, mint őrlés előtt, juhok 1,3 kg. napi adagot könnyen megesznek, a lehullott toklász nem ragad a gyapjába. Az őrlemény 15–20% lucernaliszttal vagy más dara-korpafélével könnyen keverhető jóízű eleséget ad, szelet és répafej vagy silótakarmánnyal keverve, elejét veszi a hasmenésnek, csökkenti továbbá a sugárgomba fertőzés lehetőségét, végül a törekben levő tápanyagok jobb emészthetősége folytán növeli annak tápértékét.

Bizonyos, hogy az őrlés időt, munkát, üzemanyagot is igényel, de a befektetés meghozza a kamatait.

Sz. D.

Rövid orvosi tanácsok állattenyésztők részére

A borjúk vérhasa.

Valamennyi borjubetegség között leggyakoribb a borjúk vérhasa, vagy fertőző hasmenése annyira, hogy az összes borjuelhullások fele ennek a betegségnek a terhére irandó.

A borjúk fertőző hasmenése gyorsan lefolyó fertőző betegség, mely az ellés utáni első napokban lepi meg az ujszülöttet és súlyos hasmenésben, majd ezt követő gyors kimerülésben nyilvánul meg.

A fertőzés módja és előidézője.

A betegség okozója a Bacterium coli, vagy e csoporthoz tartozó válfaja. A fertőzés rendszerint a beleken, ritkán a köldökön keresztül történik, úgy, hogy a fertőző csirák, vagy a nyirokesomókba, majd innen a nyirokerekbe, vagy pedig közvetlenül a vérpályába törnek be és okoznak halálos vérmérgezést. Az egészséges, vékony nyálréteggel bevont bélnyálkahártyának ellenálló képessége elegendő annak megakadályozására, hogy kolibakteriumok rajta keresztül a nyirokáramba, vagy a vérpályába törjenek be. Ha azonban a nyálkahártya védekező képessége valamely

okból csökken, akkor a már megnevezett baktériumok az ismert úton betörnek a szervezetbe és tulajdonságaik megváltoztatásával a borjuvérhas előidézőivé lesznek. Ilyen hajlamosító ok lehet a meghűlés, a tejben lévő izgató anyagok (félleg savanyu tej), koraszülés, avagy veleszületett gyengeség. Mihelyt az első borjuvérhas eset jelentkezik, utána mind sürűbben betegszik meg minden ujszülött borju, mert a fertőzött istállóban éppen elég lehetőség kínálkozik a fertőzésre, hiszen a beteg állat által kiürített bélsár és vizelet bőségesen tartalmazza a fertőző csirákat.

Tünete és lefolyása.

A vérhas az ellés utáni első 3 nap valamelyikén lepi meg a borjút, ritkábban a 4–8 nap között. A betegség 1–2 napi fennállás után, rendszerint elhullással végződik. A borju abbahagyja a szopást, bágyadt tekintettel áll egy helyben, majd sokat fekszik. Egyidejűleg súlyos hasmenés jelentkezik, amennyiben az egészséges borjúknál előforduló sárgaszínű félkemény bélsár helyett

kezdetben sárgászöld, később hamuszürke színű higan folyó és nagyon bűzös bélsarat ürít a beteg állat. A betegséghez magas láz, gyors légzés és szapora érverés társul, a kimerülés gyorsan bekövetkezik.

Megelőzés, gyógyítás.

A megelőzésnek leghatásosabb módja az lenne, ha minden tehenet legelőn lehetne leborjajtatni, mert ezáltal az elhullások számát le lehetne csökkenteni. Másik módja a védekezésnek, hogy a vemhes tehenet az ellés előtt 2-4 héttel a közös tehenistállóból kiemelve, — külön, ellésre szánt, alaposan fertőtlenített istállóba tanácsos beállítani. Szükség esetén a csürnek egyik szögletét is be lehet e célra rendezni, a fontos az, hogy a kijelölt hely napos, széltől óvott és kifutóval kapcsolatos legyen, talaja száraz és bőven almozott. Az ellető istállóban úgy a tehen, mint a borju legyen szabadjára eresztve. Nem tartom fölöslegesnek megemlíteni, hogy az átszállítás előtt

a tehen csülkeit, egész hátulját, a farokbojtot is beleértve alaposan meg kell tisztítani, sőt fertőtleníteni. Ugyancsak a betegség megelőzése érdekében az ellés előtti utolsó hónapban nem szabad erjesztett, vagy savanyított répa-levet, vagy moslékot adni a vemhes tehennek, mert ezekről izgató anyagok (savak) keletkeznek a tejben, amelyek az ujszülött borju bélsatornájának roppant érzékeny és védőréteget nélkülöző nyálkahártyáját megtámadják és kaput nyitnak a fertőzésre.

A vemhes tehenek megelőzésének szánt ellés előtti ojtása nem jár biztos eredménnyel, de egyébként is elhagyható, ha az egészségi övrendszabályokat alkalmazzák.

Súlyos betegek gyógyítása kilátástalan. Enyhén beteg borju nagy adag gyógyító vérsavó befecskendezésével néha meggyógyítható, máskor gyógyszerek beadásával lehet kísérletet tenni, csak hogy legtöbbször az a baj, hogy a súlyosan beteg borju már egyáltalában nem nyel. Sz. D.

Mirigykór-e vagy takonykór?

Irta: Szeghő Dénes

az E.M.G.E. állattenyésztési felügyelője.

Ezt a kérdést igen gyakran veti fel a lótenyésztő gazda, ha orrfolyással párosult állatalatti mirigydagyanatot vesz észre valamelyik lován. Mindkét betegség az utóbbi hónapokban rendkívüli mértékben elterjedt és komoly veszélyt jelent lóállományunkra. A lótenyésztő gazdának nemcsak azért kell idejében felismernie ezeket a betegségeket, hogy ellenük eredményesen védekezhessék, hanem azért is, mert a takonykórban megbetegedett lovat hatósági rendeletre kiirtják, továbbá, mert a beteg ló az ápoló személyzet egészségére is halálos veszélyt rejt magában.

Mindkét bántalom terjedőben van, amit tavasz nyíltával az állatok között létrejövő gyakoribb érintkezés, közös kútaknál való itatás, legelőn való tartózkodás könnyen érthetővé is tesz különösen akkor, ha a többféle okból bekövetkezett takarmányhiányra gondolunk. De nagy szerepe van a betegség elterjedésében a tudatlanságnak és a gondatlanságnak is.

Az április 1-i állag szerint az országban takonykórral fertőzve volt 10 megye, 22 járásába sorolt 51 községben 85 udvar és ezek között 51 egészen új eset. Erdélyben takonykórral fertőzve van: Arad-megyében 1 járás, 1 község, 1 udvar, Bihar-megyében 5 járás, 20 község, 30 udvar, Szatmár-megyében 4 járás, 5 község, 5 udvar, Szilágy-megyében 3 járás, 9 község, 18 udvar.

Ismerkedjünk meg tehát a két betegséggel és az ellenük való védekezés módjával.

I. A mirigykór vagy esikókeh.

A mirigykór a lovak egyik olyan hevenyész (acut) fertőző betegsége, mely jellegzetes esetekben az orr és a torok nyálkahártyá-

Mirigykóros állatalatti nyirokesomóduzzanat.

jának lázas lefolyású gyulladásában és ehez kapcsolódva a környező nyirokesomók elgyenedésében nyilvánul meg.

Sokáig azt hitték, hogy a mirigykór kiállása a fiatal lovak szabályos fejlődésének tartozéka, viszont az idősebb lovakon mutatkozó hasonló betegség egészen más természetű, sőt alkalmilag az takonykórra is átalakulhat.

Ma már általában elismerik fertőző eredetét, mit a Schütz-féle Streptococcus equi, a hosszú-sorban gyöngysorszerűen egymásmellé sorakozó genybacterium idéz elő. Leginkább csikókat és ritkábban remondákat is megtámad, sőt olyan idősebb lovakat is megbetegít, amelyek csikókorukban nem estek át a betegségen. A kórokozó csirát az orrváladék és az eltályogosodott nyirokcsomókban levő geny bőségesen tartalmazza. Hajlamosító körülmény a legyöngült szervezet, a hiányos táplálkozás. Különösképpen elősegíti a fertőzés létrejöttét a rosszul szellőzött meleg, párás istálló, a szabadban való mozgás hiánya, vagy ki nem elégítő volta, a hirtelen változó időjárás, vagy a megelőzően lefolyt hűléses betegségek. Különösen kifejlődött lovakra érvényesek ezek a hajlamosító körülmények, míg az edző nevelés, a változó időjáráshoz való szoktatás és rendszeresen végzetett munka révén nagy ellenállóképességre tesznek szert az állatok. A betegség legtöbbszörre tavasszal és ősszel jelentkezik tömegesebben.

Tünetei és lefolyása.

A gyakorlati tapasztalatnak megfelelően a mirigykórnak kétféle alakját különböztethetjük meg, úgymint: a *jóindulatú, szabályszerű lefolyásút*, továbbá a *szabálytalan lefolyású, rosszindulatú mirigykört*. A jóindulatú mirigykórnál a lázas állapothoz bágyadság és bőven folyó nyálkás-genyes orrfolyás csatlakozik, egyidejűleg a fej nyálkahártyáinak gyulladása következtében a kórképet könnyezés, nehezített nyelés, köhögés egészíti ki. *Az orr nyálkahártyáján soha nincsenek fekélyek. Legjellemzőbb kísérő tünete a mirigykórnak az állalatti és torokjárat nyirokcsomóknak fájdalmas meleg duzzanata.* Ez a duzzanat eleinte feszes és kemény, de mialatt „érik” lágyabbá, sőt hullámzó tapintatúvá alakul át, majd feltörik és a sárgás-zöldes színű geny kiürülése után 2—4 hét alatt gyógyul. Rosszindulatú mirigykórnak nem ilyen szabályos a lefolyása, mert a betegséget okozó genybaktériumokat a nyirok- és véráram a belső szervekbe, sőt az ízületekbe is elhurcolja. Ennek következtében a megtámadt szervek és ízületek gyulladása és a csatlakozó lappangó lázak lesoványodásra, majd teljes kimerülés következtében elhullásra vezetnek.

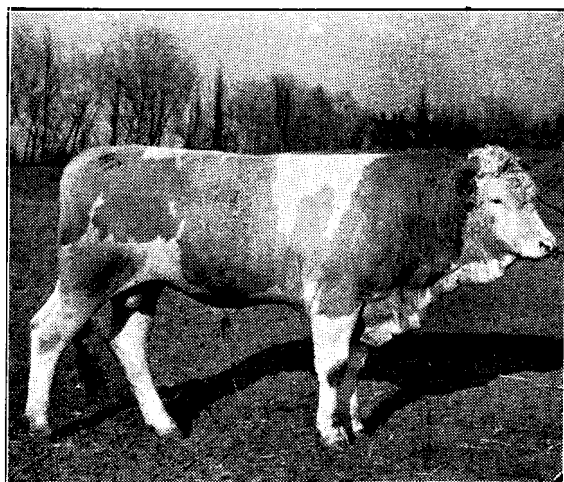
Jóindulatú lefolyású mirigykórál alig 1—2% az elhullás, rosszindulatúnál jelentékenyen nagyobb.

Megelőzés és gyógyítás.

Olyan gyógymód, vagy ojtási eljárás, amellyel a mirigykór kitörését meg lehetne akadályozni, — nem ismeretes. Tapasztalat szerint az edző nevelés kedvező lefolyást biztosít a betegségnek, tehát csikókat és fiatal lovakat neveljünk a levegőn. A torokjárat elgenyedő nyirokcsomóira alkalmazott kenőcsös kezelés és nedves-meleg borogatás siettetik a tályog feltörését. Sietteti és megkönnyíti a gyógyulást a vakcinás-vérsavószi-multán ojtás, melynek alkalmazási módját az anyagtermelő intézet írja elő. Utóbbi időben a Richter-féle vegyi gyár által „Ambesid solubile” néven forgalomba hozott vegyi szer vénába fecskendezésével értek el jó gyógyulásokat.

A daganatok megnyitását, ojtási, vagy egyéb gyógyszeres kezelést legcélszerűbb állatorvosra bízni, mert a tulajdonos a kényes helyeken levő tályogok sajátkezű megnyitására fontos véredényeket sérthet meg és súlyos vérzéseket okozhat.

Kiegészíti a gyógyítást a beteg állatok táplálása. Nyáron könnyen emészthető fiatal zöld takarmányok (fű, lucerna, here) etetése, ősszel korpás-lisztes ivósak, fínomra szeletelt répa etetésével igyekezzünk a beteg erőt tartani. Súlyos nyelési nehézségek fennfordulásakor, különösen fiatal csikóknak okvetlenül tápláló esőrét kell adni. (Folyt. köv.)

„Rabló”, — a budapesti mezőgazdasági kiállításon dr. Szász Pál gáldtői földbirtokos, az EMGE elnöke által vásárolt tenyészbika. Tenyésztő: Döry Frigyes, Paradicsompuszta, Tolna vármegye. Szül. 1938 szeptember 3-án. Anyja tejhozama 4.757 kg. tejszír 3.7%, 178 kg. Elismerő oklevelet nyert apaállat.

SACK ekék, vetőgépek, Heid triőrök

KLUSCH JÁNOS CLUJ, Calea Regele Carol II. Nr. 113. — Telefon: 26-45.

Pillanatsfelvétel a budapesti mezőgazdasági kiállítás és tenyészállatvásárról.

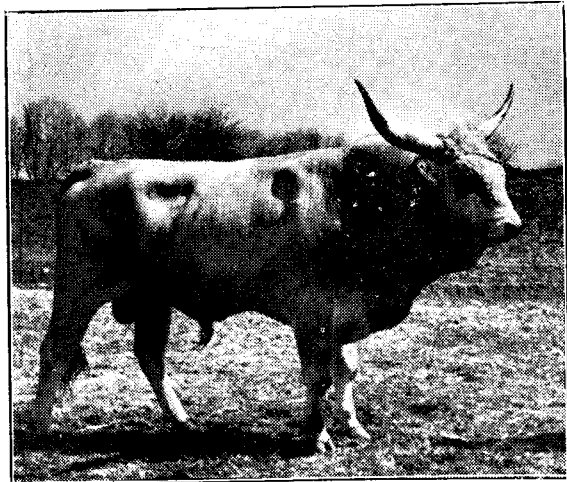
Irta: Szász Ferenc.

Az Országos Magyar Gazdasági Egylet az idei mezőgazdasági kiállítása és XLIX-ik tenyészállatvásárja — mint minden évben, úgy ezúttal is kitűnően sikerült. A német földművelésügyi miniszter a kiállítást és vásárt a magyar mezőgazdaság keresztmetszetének nevezte, s az állatállományt nemcsak szépnek, jónak, hanem céltudatosnak, a mezőgazdaságot fejlesztő állami, társadalmi és magánintézményeket áldozatkésznek, helyeseknek, célra-vezetőknak, s a mezőgazdasági gépipart pedig nagyon fejlettnak és igen sokoldalúnak nevezte.

A különböző állami intézmények, ú. m.: a mezőgazdasági szakoktatási intézmények, kísérletügyek, mezőgazdasági kamarák, meteorológiai és földmágnességi intézet külön-külön csarnokokban statisztikai adatokkal, szemléltető képekkel és beszédes számokban mutatják a mezőgazdaság fejlettségét.

Külön helyiségben látjuk a zöldmezőgazdálkodást; megragadóan tanulságos képekben a mesterséges kaszáló és legelő létesítésének minden munkáját, a legelő és kaszáló javítást, helyes legeltetést, helyes itatást és célszerű itatókat. A zöldmezőmozgalom viszont nagyon helyes és erős irányzat, melynek célja, hogy azon a darab helyen, hol eddig az állat csak koplalt, ezután bőséges takarmányhoz jusson.

A növénynemesítők egész sora visszamenőleg is szemlélteti fáradságos munkáját, mellyel bámulatos eredményeket ért el.

„Porosny”. — a budapesti mezőgazdasági kiállításról EMGE által a líbarmegyei Gyanta község közbirtokosságának behozott tenyészbika. Tenyésztő: poroszlói Graell Károly. Poroszló. Heves m. Szül. 1936. nov. 27. I. D) díjat és az igazságügyi miniszterium tiszteletdíját nyert apaállat.

A kiállítás rendezőségének figyelme kiterjedt egy kisgazdaság részére szolgáló mintaszerű istálló felépítésére is. Mellette jászollal ellátott kifutó is van és ugyanitt mutatják be a helyes fejést és tejkezelést is.

Az élelmiszerkiállítás is rendkívül tanulságos. A fővárosnak 52 üzeme van, a forgalmat 20 teherautó bonyolítja le. 1939-ben 171,831 q. árut hozott forgalomba 17.030,051 Pengő értékben. Állandó alkalmazottainak száma 650—700. A lóhúsüzem külön csarnokban rengeteg hideg felvágott készítményt árúsított. Az adatok szerint a múlt évben 7779 lovat vágtak le és mértek ki, illetve dolgoztak fel kolbászárúnak.

A „Futura” erdélyi stílusban épült tulipános csarnokokban a Magyar Szövetkezeti Központok árúforgalmi r.-t.-nak, gabona, vetőmag, gyapju és az olajmagvak forgalmának kiállítása látható, a Mezőgazdasági Termelők Egyesülete Szövetkezetének osztályán viszont a burgonya, hagyma és foghagyma.

Külön csarnoka van a dohány- és sójövődéknék, továbbá a szeszjövődéknék.

A mezőgazdasági ipari kiállítás csarnokában látható a magyar gabona- és lisztfeldolgozó ipar, cukor-, pótkávé ipar, dohányfeldolgozás, gyümölcs-, zöldség- és főzelék feldolgozó ipar, a fűszerpaprikafeldolgozásának, növényi olaj ipar, kender és lenfeldolgozó ipar, selyemtermelés és selyemipar, keményítőszörp- ipar, szesz- és sörfőzés, tejtermék, hús és hűtési ipar egyes mozzanatai.

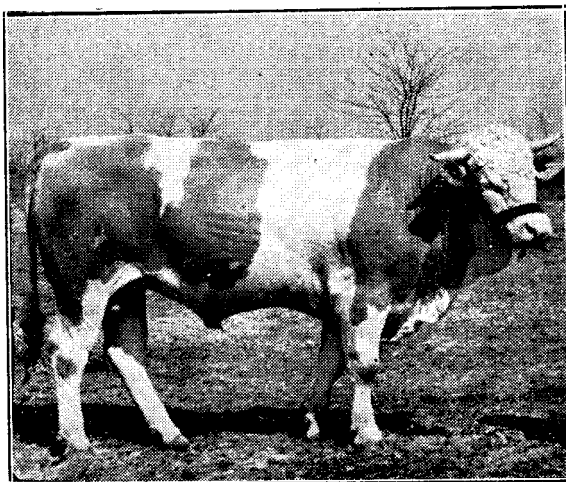
A külkereskedelmi r.-t. csarnokában Magyarország külkereskedelmi forgalmát ábrázolják műszaki térképeken és grafikonokon. Különösen érdekes a búza- és vetőmagvak szerepe a világversenyben és a hűtőházak exportfejlesztőhatása.

A kiállítási loanyagot még képzeletben is nehéz volna eltirálni. Jó sokáig gyönyörködtem úgy az arab, angol félvér, arab-lipizzai, angol-arab, monius, lipizzai lovakban egyenként és külön-külön. Bámulatba ejtettek a szebbnél-szebb 2-ös, 4-es, 5-ös uradalmi és kisgazda fogatok, a hatalmas hidegvérű lovak, a gyönyörű lovasjátékok stb. Nemcsak nagygazdaságok, de kisgazdák is nagyon jó és szép állatokat állítottak ki a különböző lótenyésztési körletek keretében. Az ilyen körleteknek az a célja, hogy **bizonyos vidékeken egyöntetűséget teremtsenek**, természetesen a fajta keretén belül az anyag folytonos feljavitásával, mert hiszen másképpen nem is lehet piacot szerezni

egy-egy vidék tenyészetének, legyen az akár ló, akár szarvasmarha, akármi más. Így például lótenyésztés terén láttuk a vásáron a „Makói Gazdasági Egyesület népies Nonius Tenyésztét”, vagy a „Tolnatamási és vidéke félvér lótenyésztét”, illetve kiállítását és még sok más kiscgazdákából alakult lótenyésztő egyesület kiállítását.

A szarvasmarhák csoportjában a szimmentáliak vezettek. A katalogus szerint összesen 914 darab telivér szimmentáltit, szimmentáltit és magyar pirostarkát állítottak ki, de a kereslet olyan nagy volt, hogy a közelebbi tenyészetek közben is hoztak még fel bikákat. Az állomány nagyon szép volt, amit mi sem bizonyít jobban, mit az a tény, hogy a bikák nagyrészt még sebtiben megvették. A sebtiben való vásárlás alatt azt értem, hogy még kivagonirozás alkalmával lekötötték. **Az EMGE gazdakörei részére 10 szimmentáli és 1 magyaralföldi bikát vásároltunk.** Ebben a felelősségteljes munkában igazi élvezettel segítettem Telegdy László ügyvezető alelnökünknek, akinek e téren nagy gyakorlata van. De azt hiszem ő is szívesen osztózik velem abban a köszönetben, mellyel Piatsek András, m. kir. gazdasági főfelügyelő úrnak tartozunk fáradságot nem ismerő útbaigazításaiért. Feladatunk nem volt könnyű, mert kissé kötött árak mellett a következő szempontokra kellett ügyelnünk:

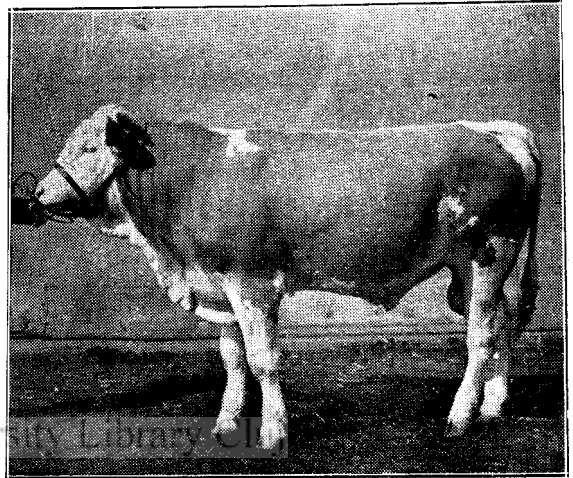
1. Legyen a bika szép, egyenes, arányos, jó csontozatu, jól színezett.
2. Legyen telivér szimmentáli.
3. Származzon jó tejelő családból.
4. Ne legyen túl nehéz, tekintettel arra, hogy sok vidékünkön még vannak kistestű teheneink.

„Hajdu”, — a budapesti mezőgazdasági kiállításról EMGE által a biharmegyei paptamási gazdakörnek behozott tenyészbika Tenyésztő: hátori Sigray Béla dr. Sándorháza pusztá, Fejér megye. I. C) díjat nyert apaállatt. Szül. 1938 május 11-én, anyja tejh. 3810 kg. tejszir 3,8%, 140. l. kg.

5. Legyen jó mozgásu, cleven, kiadós, hibátlan járásu.

Erdélyi szemmel nézve ez a legnehezebb követelmény, mert hozzá vagyunk szokva a magyar erdélyi szarvasmarháink gyors mozgásához, amilyent a szimmentálinál hiába keresünk. Nem is vettük hibás járásu bikát. A sok követelmény mellé tessék elképzelni egy rendkívül élénk vásárt, ahol nincs sok idő a bírálgatásra, hiszen az eladást jelző piros cédulák olyan sűrű egymásutánban kerültek fel a bikák fejtábláira, mint derült égre esténként a csillagok.

„Bátor”, — a budapesti mezőgazdasági kiállításról EMGE által a biharmegyei diószeg gazdakörének behozott tenyészbika. Tenyésztő: Horváth János, Porrogszentkirály, Somogy megye Szül. 1938 aug. 4. Első borju után anyja tejh. (305 nap) 1975 lg., tejszir 3,90% 65.08 kg.

A bírálatot erdélyi gazdatársainkra bizuk, de a hivatalos bírálat, mely vásárlásunk után történt, hál' Istennek, majdnem valamennyi bikánkat kitüntette vagy díjjal, vagy elismerő oklevéllel, bár tudhatjuk, hogy ott szűken mértek mindkettőt. A behozott bikák képeit sorozatosan közölni fogjuk.

A haladás titkát abban ismertem fel, hogy Magyarországon bizony még a kiscgazdák sem sajnálják a pénzt a jó apaállatért. Voltak közösségek, amelyek 2.000 Pengős, sőt drágább bikát is vettek. Ugyanakkor nem egy kiscgazda adott el 1600—1700 Pengős apaállatot. Így válik a drága olcsóvá. A titok másik része pedig az, hogy a nagybirtokosokkal együtt a kiscgazdák is szarvasmarhatenyésztő egyesületbe tömörülnek, ellenőrzik a tejelést, törzskönyvet vezetnek, tehát nem tenyésztenek vakon! Ilyen egyesületek létesítését hangoztatjuk mi is állandóan. Vajon hányszor szólt ezeknek az egyesületeknek (szindikátusoknak) előnyéről az E. M. G. E.? Bár az állam is pártfogolja őket, mégis nehezen indulnak meg, de reméljük, hogy csak megindulnak egyszer, hiszen

már hallok ilyen híreket! Milyen nagyszerű volna például: „nyárárdmenti szimmentáli marhát tenyésztők Egyesülete“, vagy „Székelykeresztúr és vidéke szarvasmarhatenyésztő egyesülete“, vagy „a magyar erdélyi marhát tenyésztők szövetsége“ stb. Ahogy megvan a száznál és sváboknál, miért ne tudnánk mi is?

A magyar alföldi fehér marhák csoportjában 112 bikát és 2 tehenet állítottak ki. Ott 50 darab törzstenyészetben vigyáznak a magyar alföldi marha folytonos javítására. A felhozott bikák majdnem mind elkelték. Az állomány folyton javul: csapott far, gaesos és kardláb, hajlott hát, már a multé. Az ülógumók szélesedése révén szélesedik az egész far. A combok sem olyan nyurgák, mint voltak azelőtt, úgy, hogy az egész test középső és hátsó része hozzáidomul a magyar-alföldi marha elsőrészének páratlan szépségéhez. Hogy szépsége mellett mit ér ez a marhafajta, azt csak mi tudjuk igazán — erdélyiek, — ahol most kezdik megint visszatenyésztetni a magyar-erdélyi marhát, mert visszasírijuk.

Borzderes marha mindössze 6, bivaly pedig 2 darab volt.

A juhok csoportjában a magyar fésűs vezetett, több mint 30 tenyésztettel, melyekben a tenyészcél megfelelő testnagyság mellett a mély törzs és jól zárt bunda, de améltt egyes tenyészetekben bámulatos tejelési eredményeket is érnek el. Láttunk teljesen suta, szarvatlan tenyészeteket is. A kosok ára 150—250 Pengő között váltakozott. Volt néhány kis merino, alföldi racka és egy karakül tenyészet is. A fésűs kósok közül sok kelt el, mi is vettünk a legkiválóbb tenyészetekből 4 darabot magánmegbízásból.

A húsertések között 40 tenyésztettel vezetett a york, valamennyi tenyészet tagja a Húsertésenyésztők Országos Egyesületének és így valamennyi törzskönyvezett és ellenőrzött. Volt néhány berkshirei tenyészet is. Húsertés tenyészkanok ára 250—450 Pengő között változott, kocáké 200—400 Pengő.

Mangalicából 92 tenyészet közel 100 darabot állított ki, mind szőkét, fekete és feckehasú egy sem volt. Egyes tenyészetek bámulatosan egyesítették a kis fejet, mélységet és megfelelő hosszúságot az erős csontozattal, — különösen erős csüdű lábakkal, — ami a hizlalásnál olyannyira fontos. A jó szőrzet is dicséretet érdemel. A kereslet mangalica kanok iránt is nagy volt, sőt a romániai gazdasági kamarák is sokat vásároltak. Mi is vásároltunk több, mindenképpen megfelelő kant magánosok részére. A mangalica kanok ára a katalógus szerint 200—300 Pengő volt darabonként.

Baromfikiállításán a magyar kendermagosok, rodék és leghornok vezettek, 12—15 Pengő volt darabja, de volt 20 Pengős is. Lúdából nemesített magyar, emdeni és dunai fürtös (ná-

lunk borzasnak hívják) volt a legtöbb 20—30 Pengős árban. Kaesákból a közönséges 8—10 Pengős, a pekíngi 12 Pengő volt. Pulykákból bronzpulyka volt a legtöbb 20—30 Pengős árban darabonként.

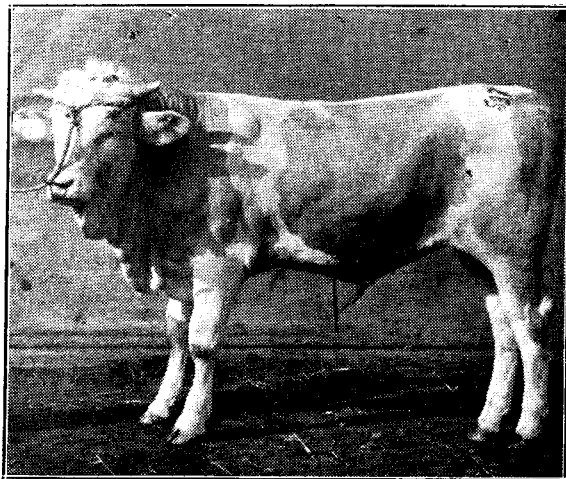
Házi nyulakból „fehér óriás“, „szürke óriás“, belga óriás, orosz ezestnyúl, esincsilla, Castorrex. Havanna és a ma divatos Angora (még fekete is) volt a kiállításon 15, 20, 30, sőt 50 Pengős áron.

A magyar háziipar és iparművészet külön helyet kapott, ahol különböző varrottásokat, himzéseket, faragványokat állítottak ki.

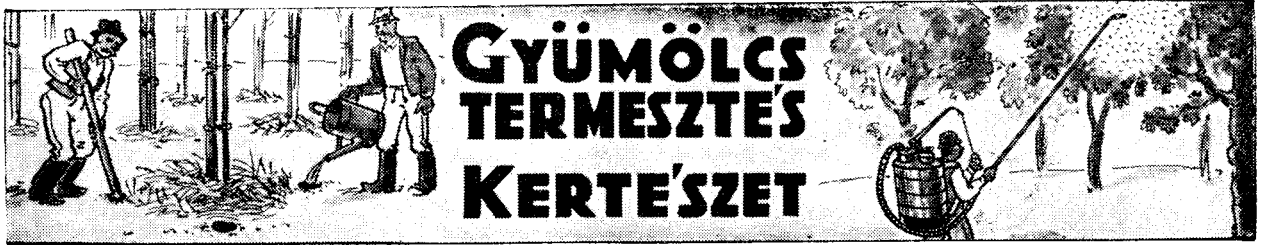
Az Országos Magyar Tejközpont helyiségében ábrákon és számokban tüntették fel az O. M. T. K. tevékenységét, mely többek között 1000 tejszövetkezettel és 203,600 darab üzlet-résszel dicsekedhetik, készítményeit a kiállítási „Tejcsárdában“ árusították.

A gépkiállítás egy mezőgazdaságilag nagyon fejlett ország iparát mutatta be, mely a belső ellátáson kívül nagyon is exportképes. Traktorok, cséplőgépek, őrlőgépek, legmodernebb magtisztítógépek, ekék, boronák, különböző szivattyúk, permetezőgépek (motorosok is), motoros kézi arató- és kaszálógépek, melyet 1 ember vezethet, növény- és állatvédelmi szerek, tejjgazdasági eszközök és gépek, kis motoros kútszivattyúk, remek kocsi, gólyos- és görgős csapágyú kocsik és szekértengelyek, de a jó Isten tudja mind felsorolni, hogy mi minden célszerűbbnél célszerűbb gépet és eszközt lehetett látni.

Befejezésül még csak annyit, hogy a kiállításnak volt egy tanácsadó szerve, ahol minden gazdasági kérdésre szívesen és ingyen adtak tanácsot, felvilágosítást, vagy élőszóval, vagy pedig néhány óra múlva írásban.

„Rudenz“, — a budapesti mezőgazdasági kiállításról EMGE által a Háromszék vármegyébe behozott tenyészbika. (A községet, illetve a gazdakört, amely az apaállatot kapja Séra István, a vármegyei gazdakörök ügyvezető alelnöke és Rednik Endre, EMGE alkerületi felügyelő állapították meg.) Tenyésztő: Ujnépi Elek Géza és Pál dr. Ujnépuszta, Zala megye. Szül. 1939. március 14. Anyja tejh. 3.518 kg. tejszir 3.68%.

A besztercei szilva bajai.

Irta: KORPONOY KORNÉL.

Hatvan évvel ezelőtt, — gyermekkoromban — országszerte egészséges, haragoszöld lombosított, nagy húsos gyümölcsöt termő besztercei-szilvaerdők voltak. Az aszalvány 80-as volt, vagyis $\frac{1}{2}$ kilóra 80 darab aszalt szilva kellett. Ma Erdélyszerte csenevész, beteg a besztercei szilvafa. A fiatalabb ültetések még teremnek valamilyen gyümölcsöt, de az öregebbekben augusztusban már alig van levél, egy-egy szomorú, — korompenészes kényszer-érett gyümölcs függ, amelynek nagy a magja, vastag a héja, de húsa minél kevesebb s az aszalvány 130—150-es.

Valamennyi, — eddig tartott tanfolyamon mindég ugyanazt tapasztaltam. A besztercei szilvának sok helyen már a legvékonyabb ágai is tele vannak áttelelő fiatal teknős pajzstetvekkel, s még eddig egy hallgató sem akadt, aki nem a mult évi üres kagylóban kereste volna a kártevőt.

Ha azonban augusztusban járjuk végig a szilvatelepeket, látni fogunk egy-egy haragos, zöld, éplevelű szilvást, s biztos tudhatjuk, hogy az semmi esetre sem besztercei szilva, s ha van is rajta pajzstetű, az csak a szomszédos besztercei szilvából jutott át s nem képes azon úgy elszaporodni, mint a besztercei szilván.

Ugyanígy vagyunk a levélzet vörös foltosodásával (Polistigma subrum), amely — mondhatnók — a besztercei szilva különleges betegsége.

Természeti törvény, hogy minden betegség, minden élősdű elsősorban, a meggyöngült, beteges, degenerált fajtákat, egyedeket támadja meg, ál a szabály emberre, állatra, növényre egyaránt.

S itt kell keresnünk okát annak, hogy a besztercei szilva fáink s azok termése országszerte pusztul s nem kielégítő. Könnyű a kérdést megmagyarázni. A besztercei szilvát évszázadokon keresztül az elszáradott magokból kikelt fácskákból vagy gyökérsarjából telepítik. Ma is látjuk, hogy az öreg, beteg szilvák alatt százával hagyják meg a magból kikelt csemetéket, vagy ha egy öreg fát kivágtak, annak gyökérsarját. Ez annyira átment a köztudatba, hogy a besztercei szilvafa csemetéknek ugyanaz az ára, mint a többi oltványnak, hisz a besztercei szilvát nem kell oltani.

Legnagyobb baj a kagylós vagy teknős pajzstetűvel van. Láttam a Székelyföldön besztercei szilvásokat, ahol a fák törzse és vastagabb

ágai téglavörösek voltak a telelő fiatal pajzstetvek millióitól. A teoria azt mondja, hogy védekezni lehet karboleniumos permetezéssel. Én ezt el is fogadom, de amikor egy kg. Neodendrin ára 75 lej, vagyis egy hektóliter permetlé 50%-os oldattal véve 375 lej, a szilva ára pedig — különösen annak selejtes minőségét tekintetbe véve — igen alacsony, a megmentett szilvatermésünkkel alig kapjuk vissza a permetezés költségeit. Ha pedig a permetezés évében nincs termés, ráfizetünk a szilvafáinkra. Azonkívül egyszeri permetezés nem elég a pajzstetű kiirtására, hanem azt éveken át kell folytatni, mert nincs olyan abszolút tökéletes permetezés, amely valamely kártevőt teljesen kipusztítana, de ugyanakkor mindig lesznek szomszédaink, akik nem permeteznek, gondoskodnak arról, hogy a pajzstetű ki ne pusztuljon, vagy vannak a megyében akác-fák, amelyek megmentik az elszaporodáshoz szükséges pajzstetű nemzedéket.

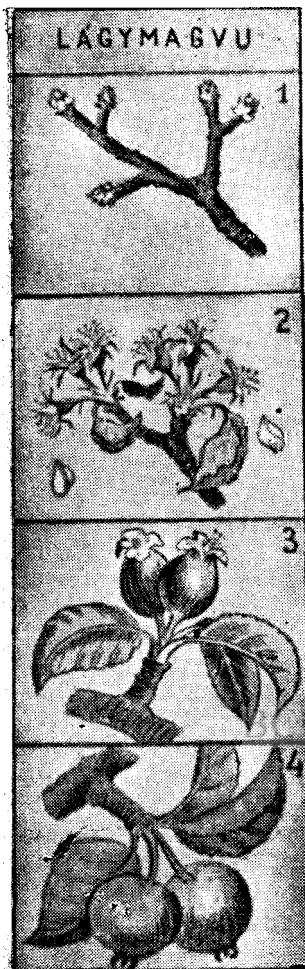
Nagy, öreg, elgyöngült szilvafákról legegyszerűbb a pajzstetvek megtizedelése, ha ősszel a szilvafák koronáját fiatalítjuk s a megmaradt ágcsonkokat s a törzset karbolineumos oldatba mártott suroló kefével alaposan lemossuk. Tökéletes eredményt azonban ezzel sem érünk el.

A természet maga mutatja azonban meg, hogy mit tegyünk. Majdnem minden más szilva-fajtán sem a pajzstetvek, sem a gombabetegségek nem terjednek el úgy, mint a besztercei szilván. Indokolt tehát, hogy a besztercei szilváról más szilvafajta termelésére térjünk át, úgy, hogy a besztercei szilvafának még értékes példányait átoltjuk vagy átszemezzük kártevőknek ellenálló piacos, s a besztercei szilvával egyenrangú, vagy annál jobb értékesebb fajtákkal, új telepítések-nél pedig ilyen fajták csemetéit ültessük.

Az Olasz kék, Ageni szilva, Boszniai szilva feltétlen megfelel ezen követelményeknek. Az Olasz kék oly vidékeken, ahol rendszeren terem, mert ez a szilvafajta egyes vidékeken szépen nő, de nem terem.

Erdély szilvatermése, különösen a kisgazdáknál tekintélyes jövedelmi forrás. Hány helyen hallottam a télen is, hogy a besztercei szilvasók évtizedek óta nem teremtek. Itt segíteni kell s ez a feladott kérdés elég fontos ahhoz, hogy azt lapunk hasábjain megbeszélés tárgyává tegyük.

Mikor permetezzünk?

Első permetezés fák rügyezésekor. Rügyfakadás és virágzás között a lágymagvú alma, körte és birsfa, valamint csonthéjas szilva, ringló, cse-resznye, meggy, kajszli, őszibarack, dió és mandula-fákat, továbbá a mogyoróbokrokat 1%-os bordói lével permetezzük meg. A permetezést úgy végezzük el, hogy a permettől nemcsak az ágak és a galyak, de a rügyek is mind jól megázzanak.

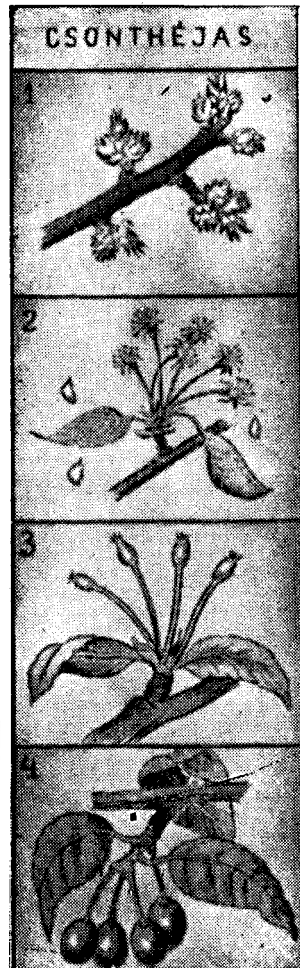
Második permetezés a fák elvirágzása után. A lágymagvú gyümölcsfákat elvirágzás után 8—10 nap múlva arzénos mézskénlével, vagy arzénos bordói lével permetezzük meg. Lisztharmat esetén a bordói léhez permetezőszert is kell adni. A csonthéjas gyümölcsfákat, őszibarack és mandula kivételével 1%-os bordói lével vagy mézskénlével, az utóbbiakat pedig kénes permetlével kell ilyenkor ködszerűen megpermetezni.

Harmadik permetezés a fák lombos állapotában. A lágymagvú gyümölcsfákat a második permetezés után 8—10 nappal a csonthéjas gyümölcsfákat, úgyszintén az őszibarackot és mandulát a második permetezés után két héttel ugyanazzal permetezzük, mint a második permetezésnél.

Negyedik permetezés. A lágymagvuakat gyümölcsférgesedés (almamoly) ellen a harmadik permetezés után tíz nappal arzéntartalmú szerrel újból megpermetezzük.

További nyári permetezések. Úgy ezekről, mint minden gyümölcsvédelmi kérdésről részletes felvilágosítással szolgál a gyümölcsfák kártevőiről szóló magyarázó képekkel gazdagon díszített kiadványunk, amelyet minden tagtársunk 15 lej postabélyeg ellenében díjtalanul megküldünk.

Levétetvek elleni permetezés. A levétetvek fellépése esetén börméreggel permetezzünk locsolásszerűen. Minél korábban kezdjük a permetezést, annál kevesebb levétetű nemzedékkel kell megküzdenünk.

Gyümölcsfák permetlészükséglete:

Permetezés ideje és mélyensége	1-2	3-4	5-6	7-8	9-0	11-15	16-20	21-25	26-30	31-40	41-50	51-60
	éves alma- és körtefák és hasonló nagyságú egyéb gyümölcsfák permetlészükséglete literekben											
Tavaszi permetezés bordói lével, mézskénlével vagy arzénos szerekkel, illetve ezek keverékével, ködszerűen	0.2-0.3	0.6-1.2	1.2-2.5	2.5-3.0	3.0-4.5	3.5-5.5	5.0-7.0	6.0-9.0	8.0-10.0	9.0-11.0	10.0-12.0	11.0-13.0
Nyári permetezés bordói lével, mézskénlével vagy arzénos szerekkel, illetve ezek keverékével, ködszerűen	0.3-0.5	1.0-1.5	1.5-3.0	3.0-3.5	3.5-5.5	4.5-6.5	6.0-8.5	7.5-11.0	9.5-12.0	11.0-13.5	12.0-14.5	13.5-16.0

Összefoglaló kimutatás a gyümölcsvédelmi szerekről és azok beszerzési helyeiről:

Hatóanyag	A szer neve	Ára kg.-ként Lei	Gyár megnevezése	Hatóanyag	A szer neve	Ára kg.-ként Lei	Gyár megnevezése
Arzéntartalmú szerek:	Darsin	110.-	V. É. R. T.	Réztartalmú szerek:	Bordói lé	Rézgalic kg.-ja nagyban 48'-	Házilag készíthetjük
	Arsola	130.-	S. S. A.				
	Nosprasen	130.-	F. I.				
Kéntartalmú szerek:	Amonil	.05.-	V. É. R. T.	Nikotin tartalmú és potló szerek	Toxilin	300.-	V. É. R. T.
	Sulfarol	92.-	S. S. A.		Libex	90.-	S. S. A.
	Solbar	112.-	F. I.		Thanol	575.-	S. S. A.
Mézskénlé	Kénpor kg. 28.-	Vegyesker.-ben	Aphidon		—	F. I.	
					Leşia de Tutun	35.-	Dohány nagygyarmatúru ker.
				Quassia	65.-		

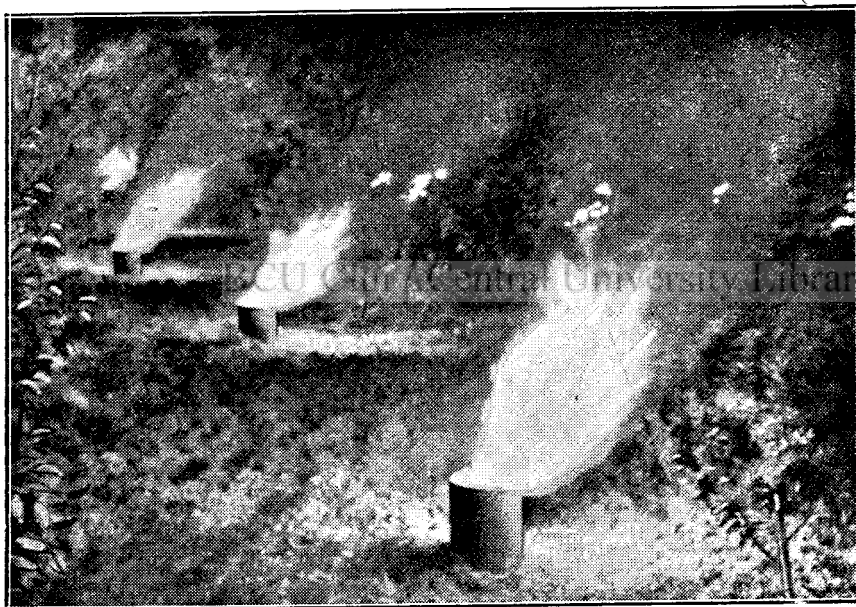
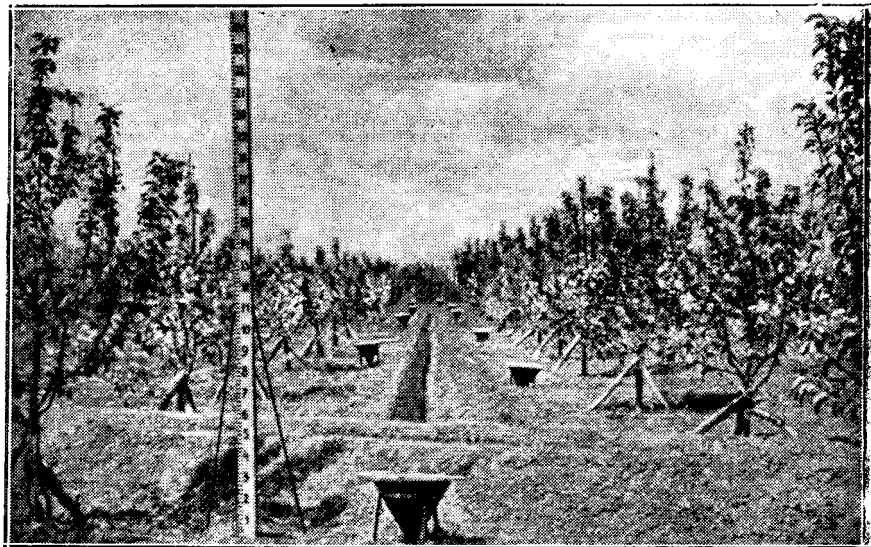
Rövidítések: V. É. R. T. = Vegyi és Élelmiszeripari R. T. Oradea.
 F. I. = Fa- és bútorgépjártás A.-G. Képv. Hann. s Kell menn Cluj, Str. Regina Maria 16.
 S. S. A. = Agrotechnica Cluj, Bulevardul Regele Ferdinand 74.
 Ullmann Miklós Oradea, Alea Gojdu 3.

Az utófagyok elleni védekezésről

sok szó esett lapunkban. Tudvalévő, hogy egyetlen éjszaka is tönkre teheti az egész esztendei munkánkat és reményünket. A virágzás idején a fagykárát rendszeresen a föld gyors hővesztése okozza. A nappal felmelegedett föld ugyanis éjjel gyorsabban lehül, mint a felette lévő levegőréteg és a talajmenti fagy tönkreteszti termésünket.

A védekezést két irányban folytathatjuk:

1. A föld lehülését megakadályozzuk, ha föléje,

nehéz olajjal öntjük le, vagy gyantát szórunk reá. A fűtéshez a képeinken bemutatott fűtőkályhát használjuk. A kályhák 1×2 m és $\frac{1}{2}$ m vastag fekete vaslemezből készültek. Egy lemezből 6 db, 40 cm sugaru félkör vágható ki. Minden kúpon 14 db, 2 cm átmérőjű szellőző lyuk van. A „háromláb” 25 m vastag „karikavasból” készül. A fűtőkályha legalább 10 cm faszenet rakunk, majd puhafaforgácsot és erre annyi kőszén, hogy 5—6 órai fűtésre elegendő legyen. Ha fával fűtünk, a tüzet állandóan kell táplálnunk. — A faszénhez szalmacsóvét vezetünk, mely a kályha tetején 20 cm-rel túler, hogy veszély esetén könnyen meggyújthassuk egy fáklyával.

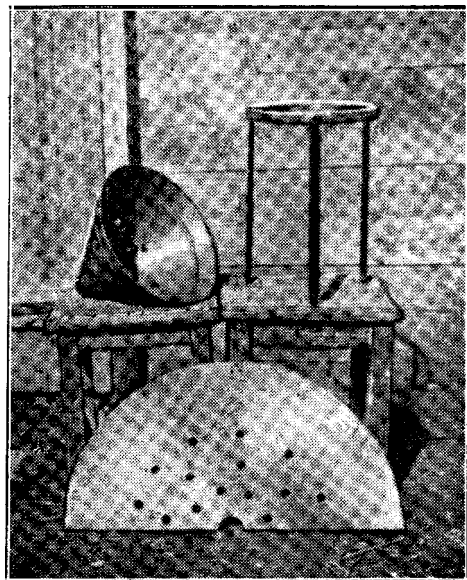
A melegítő kályhákra vonatkozóan, magyarországi tapasztalataink vannak. Több nagy gyümölcsösben kísérleteztek igen jó eredménnyel. A költségek átlagosan kat. holdanként 83 P-re tehetők, Ez 2 q közepes minőségű almának felel meg.

Amikor a rádió fagyveszélyt jelent, feltétlenül védekezzünk, akár egyszerű füstöléssel, vagy máglyákkal, mert a költségek mindenkor megtérülnek.

mintegy „védőpalástot” képező füstfelhőt „terítünk”, amely visszatartja az eltávozni készülő hő sugarakat, tehát nem engedi lehűlni a föld és füstpalást közötti légréteget.

2. A lehülő földfeletti légréteg csak pár méter magasságig hideg, illetve fagyveszélyes. Felette meleg légréteg van — mint egy szobának a mennyezete. Ezt a teret fűtőkályhakkal felmelegíthetjük a „mennyezet” hőfokáig.

A füstöléshez nehezen égő és nagy füstöt fejlesztő anyagokat használunk, úgymint szalma, szárazabb trágya, nedves széna, falevél, stb. és kátránnyal,

SZŐLESZET BORÁSZAT

Kísérletek egy új peronoszpóraelleni szerrel.

A peronoszpóra elleni eredményes védekezés mondhatnánk szerves összefüggésben van a bordói lével. Igaz ugyan, hogy sokat kísérleteztek újabb szerek forgalombahozatalával, — de ezek a gyakorlatban mind drágábbak voltak a rézgalic és mészből álló bordói lénél, és ezért nem terjedtek el. Most a jelek szerint egy új szer a „Bayer“ gyár által készített tömény réz-mész olcsóbbnak bizonyul és használata egyszerűbb.

A németországi „Bayer“ vegyészeti gyár már több éve forgalomba hozta ezt az új szert „Bayer-féle tömény réz-mész“ néven. Németországban a szőlősgazdák már szelvében használják, míg nálunk csak most kísérleteznek vele. A „Bayer“-féle tömény rézmész egy zöidesszürke pór, vízben oldva a bordói lénél valamivel világosabb kék színű oldatot alkot. Az erőssége általában a rézgalic háromszorosára, négyszeresére tehető, tehát ott, ahol 1%-os rézgalic oldatot használtunk, ebből a szerből elegendő annak egyharmadegynegyed része, 100 literre számítva $\frac{1}{4}$ kg, illetve 33 dkg. Használata egyszerű, mert a peronoszpóra gomba elpusztítására szolgáló hatékony réz és mész megfelelő arányban már előre el van keverve, tehát időt takarítunk meg a permetlé elkészítésénél. Ezenkívül az oldat finom eloszlású, nem tömi el a permetezőgép csövét, nem turósodik meg és sokáig lebegő állapotban marad.

A „Bayer“-féle tömény réz-mésszel a mult esztendő folyamán kísérletet végeztünk özv. dr Seyfried Károlyné aranyosegerbegyi szőlőbirtokán. A kísérletek céljaira a peronoszpórára leghajlamosabb két hold kiterjedésű Olasz Rizling táblát választottuk ki. A táblát négy részre osztottuk és az alábbiak szerint védtük meg a peronoszpóra ellen:

I. tábla: *Bordói lé.* Első permetezés $\frac{1}{2}\%$ -os, második 0.75% -os, harmadik 1% -os.

II. tábla: *Bayer-féle tömény réz-mész.* Mindhárom permetezéshez $\frac{1}{4}\%$ -os oldatot használtunk.

III. tábla: *Bayer-féle tömény réz-mész.* Az első permetezéshez $\frac{1}{4}\%$ -os, az utóbbi két permetezéshez pedig $\frac{1}{3}\%$ -os (100 liter vízre 33 dkg-ot számítva) oldatot használtunk.

IV. tábla: *Bayer-féle semlegesített Nosprasen.* Az első permetezéshez $\frac{3}{4}\%$ -os, a második és harmadikhoz pedig 1% -os oldatot használva.

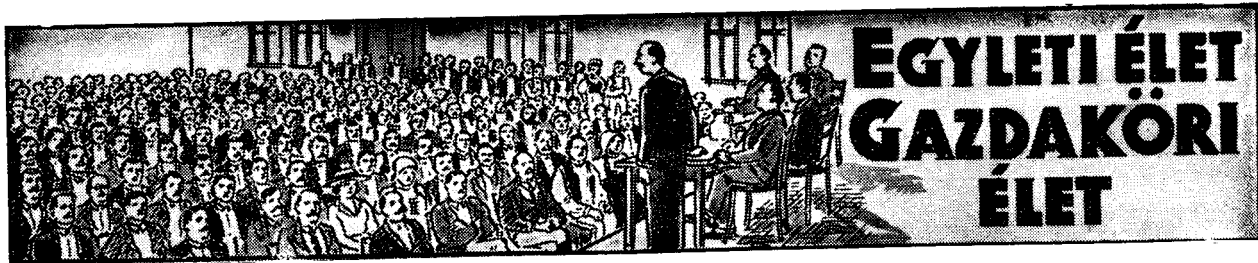
Mind a négy táblán igyekeztünk egyidőben elvégezni a permetezést, pontosan betartva a peronoszpóra naptár utmutásait. A kísérletezés alatt állandóan megfigyeltük a négy részre osztott szőlőtáblát és a környező táblákat is, amelyeket rendes rézgalicos oldattal védtünk meg úgy, mint az I. számú kísérleti táblát. Lényeges különbséget nem észleltünk. A peronoszpóra egyik táblán sem lépett fel. Itt-ott az alsóbb leveleken, amelyeket a permetlé nem ért, találtunk mutatónak egy pár olajfoltot, de azok kárt nem okoztak. Érdekes, hogy a permetezetlenül hagyott jelző tőkéken a termés teljesen megsemmisült és a hajtások is alig értek be. Tehát a Bayer-féle rézmész úgy az $\frac{1}{4}\%$ -os, mint az $\frac{1}{3}\%$ -os oldatban tökéletesen megvédte a szőlőt.

A „Bayer“-féle semlegesített *Nosprasen* a hatékony rézen kívül arzént is tartalmaz, tehát nemcsak a peronoszpóra ellen, hanem a szőlőmoly és a szőlő más állati rágókártveői ellen is védelmet nyújt. A fenti kísérletnél csupán a peronoszpóra elleni védelemről vonhatunk le következtetést, mert Aranyosegerbegy vidékén a szőlő rágókártveői nincsenek annyira elterjedve, hogy számbavehető kárt okozzanak. A peronoszpóra ellen jó védelmet nyújt, csupán nem fizetődik ki használata, csak ott, ahol szőlőmoly is van.

A Bayer-féle tömény réz-mész ára 50 kg-os zsákokban csomagolva a rendelő állomásra szállítva 110 lej kg-ként. Kisebb mennyiséget, mint 50 kg-ot nem szállítanak. A rendeléseket a Mezőgazdák Kereskedelmi Rt. kolozsvári fiókja (Cluj, Str. Regală 16.) továbbítja a pénz előzetesen való beküldése után.

Tekintettel a rézgalic magas árára (kg-ként 50 lej) a Bayer-féle tömény réz-mész használata a folyó évben kifizetődőbbnek mutatkozik, annál, mivel is inkább jóval erősebb mint a rézgalic. Az első permetezéshez $\frac{1}{4}\%$ -os oldatot ajánlunk; a második és harmadikhoz $\frac{1}{3}\%$ -ost. Rendkívüli meleg esős, tehát „peronoszpóra-időben“ $\frac{1}{2}\%$ -os oldatot. Ezek szerint 100 liter permetlé elkészítése az első permetezésnél 28 lejbe, a második és harmadik permetezésnél 37 lejbe kerül, míg az erős $\frac{1}{2}\%$ -os oldat, amelyet csak akkor használunk, amikor a rézgalicból $1\frac{1}{2}$ — 2% -os oldatot készítünk, — 55 lejbe. A Bayer-féle tömény réz-mész sajnos nem áll korlátlan mennyiségben a képviselő rendelkezésére és csupán az idejében feladott rendeléseket tudja lebonyolítani.

Seyfried Ferenc.

„Mindnyájunk munkájától függ, hogy mi lesz a sorsa gyermekeinknek a jövőben“

mondotta Dr. Szász Pál, a megüthódott E. M. G. E. közgyűlésén.

A megüthódott Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület április 29-én, hétfőn, tartotta évi rendes közgyűlését a kolozsvári Capitol mozgószínház helyiségében. A megkésett mezői munkálatok, anyagi gondok, nehézségek és távolságok ellenére is zsúfolásig megtelt a hatalmas terem: mert az EMGE tábort a közösségi gondolat, a népi együvértartozás tudata vezérli. A magyar gazdasági társadalom közvetlen munkása, — részese, s mint ilyen szemtanúja volt a nagy társadalmi átalakulásnak; érezte, felismerte, meglátta a feladatokat, — egységesen sorakozott fel a jövő magyar falujának megépítésére. Olyan volt ez a tömegjelentkezés, mint amikor a szikkadástól már repedező földre váratlanul megnyíló égi csatornák ontják a termékenyítő esőt, — vagy amikor a széteső nyájnak pásztora támad, akinek hívó szavára ismét együtt van a nyáj.

Dr. Szász Pál — beszédközben.

Ma már köztudott dolog, hogy az EMGE belső átépítését elsőrendű népi szükségletek és hiányok váltották ki. Népünk jelentős többsége az erdélyi falvakban él. Rajtuk és általuk él tovább vagy pusztul el az erdélyi magyarság. Bizonyos, hogy jövőnk biztosítása két előfeltételhez van kötve: ősi hitünk és nemzeti vagyunk megőrzéséhez és fejlesztéséhez. Egyházaink időtlen szerepe mellett azonban fel kellett kutatni azokat a lehetőségeket, amelyek a nem-

zeti vagyon megőrzéséhez és fejlesztéséhez vezetnek. A nemzeti vagyonnak célirányos kihasználása és közszolgálatba való beállítása viszont alkalmassá teszi társadalmunkat arra, hogy hivatását betöltse; munkája minőségben és mennyiségben egyaránt magasabb szintet képviseljen és lépést tarthasson minden vonalon a fejlődéssel, gazdasági, kulturális és szociális téren egyaránt. És most, hogy sor került az átszervezés utáni negyedik beszámolóra, a magyar gazdák jelenlétükkel igazolták az út és a cél igazságát.

Az igazgatóválasztmány ülése.

A közgyűlés előtt, — reggel 9 órakor az EMGE központi székházában dr. Szász Pál elnöklétével az igazgatóválasztmány tartott ülést, amelyen gr. Teleki Béla és Kádár István alelnökök, Telegdy László ügyvezető alelnök, Török Bálint igazgató, gr. Teleki Ádám, az Erdélyi Gazda főszerkesztője, Demeter Béla előadó, az Erdélyi G. szerkesztője, Vita S. előadó, Szeghő Dénes állattenyésztési felügyelő — a Központból és dr. Konopi Kálmán, Markovits Kálmán, báró Atzél Ede, Buzás István, Szász József, Kóházi Balogh Ferenc, Biró Péter, Biró József, Bodor Kálmán, Gidófalvy István, dr. Darkó Ákos, dr. Jelen Gyula, gr. Haller István, Telegdy József, Fejérváry Jenő, dr. Felszeghy András, Orbán Károly, Bikfalvy Ferenc, Korponay Kornél, Kovásznai János és dr. Asztalos Sándor igazgatóválasztmányi tagok vettek részt. Az igazgatóválasztmány a közgyűlésre beérkezett javaslatokat tárgyalta meg. Örömmel vette tudomásul, hogy gr. Atzél Ede 6.000 lejes tanulmányi alapítványt ajánlott fel azon földmives iskolát végzett magyar gazdái fájknak, akik hazatérésük után a legtöbbet cselekedtek és a dolgoztak a közért.

A közgyűlés.

A közgyűlés pontosan délelőtt 11 órakor vette kezdetét. Az elnöki emelvényen dr. Szász Pál országos elnök, Máriaffi Lajos, gr. Teleki Béla és Kádár István alelnökök, Telegdy László ügyvezető alelnök, Török Bálint igazgató és dr. Asztalos Sándor jogtanácsos foglalnak helyet. A többszáz közgyűlési tag soraiban ott lájuk falu-

társadalmunk minden rétegét, kisgazdát, birtokosokat, papokat, tanítókat. Románia minden magyarlakta megyéje és vidéke képviselve van.

Dr. Szász Pál az EMGE országos elnöke, — akit a közgyűlés hosszantartó ünneplésben részesít, — bejelenti, hogy a közgyűlés megtartásához az illetékes hatóság kiadta az engedélyt — továbbá azt, hogy az alapszabályok értelmében a közgyűlés határozatképes. Majd kegyeletteljes szavakkal emlékezik meg az elmúlt év folyamán elhunyt EMGE tagokról, akiknek neveit jegyzőkönyvben örökítik meg. Az elnök ezután bejelenti, — amit a közgyűlés kitörő lelkesedéssel fo-

gad, hogy hódoló táviratot küldenek *Ófelsége II. Károly* királynak és üdvözlő táviratokat a kormányelnöknek, földművelésügyi, belügyi és kisebbségi minisztereknek, továbbá dr. *Tataru Coriolannak*, Szamos tartomány királyi helytartójának.

Dr. Szász Pál beszéde.

— Mielőtt napirendre térnénk, — kezdő beszédét az EMGE elnöke — engedjék meg, hogy röviden visszapiantsak az elmúlt év eseményeire és rámutassak azokra a fontosabb szempontokra, amelyek a mi életünket közvetlenül érintik.

„Ez az év a próbatétel esztendeje volt, de a próbatételnek még csak elején állunk.“

Az Egyesület elmúlt évi működésével kapcsolatban az Elnök utalt azokra a nehézségekre, amelyekkel mind az Egyesület Vezetőségének, mind a magyar gazdaközönségnek meg kellett küzdenie *Ez az év mondotta — a próbatétel esztendeje volt, de ennek a próbatételnek még csak elején járunk.* Ezekben a nehéz időkben bizonyosodik be milyen mértékben sikerül Egyesületünknek társadalmunkban a közösségi érzést kifejleszteni s a jövő munkájának eredményessége is attól függ, milyen erők vagyunk egymás támogatásában, öntudatosságban és feyelemben. *Feladatunk két irányban jelentkezett: az államhatalommal szemben és saját társadalmunkkal szemben.* A kormányzattal igyekeztünk megértetni azt, hogy éppen ezekben az időkben, amikor a mezőgazdasági termelés zavartalanságának biztosítása a kormányzatnak egyik legfőbb célja, a közérdek azt kívánja, hogy mindazok a szerve-

zetek, amelyek ebben a munkában komoly szerepet tudnak vállalni, zavartalanul folytathassák működésüket. Felhívtuk az illetékesek figyelmét azokra az intézkedésekre, amelyek gazdáink munkájának eredményességét akadályozzák s jelenthetem, hogy mindazokban a gazdasági kérdésekben, amelyek bennünket érdekelnek, ma már valamennyi illetékes helyen kikérik véleményünket.

A továbbiak során közölte dr. Szász Pál az egybegyűlt gazdákkal, hogy a céhtörvény tárgyalása során az az álláspont jutott érvényre, hogy a gazdak nem szervezendők be a cehokba, hanem meghagyják számukra eddigi jól bevált szervezeteiket s így az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület a jövőben is teljes súllyal képviselheti a magyar gazdatársadalom érdekeit a kormányhatóságok előtt.

Az E. M. G. E. akciói.

Az Elnök ezután ismertette a közgyűléssel az Egyesületnek múlt évi akcióit, a nemcsitelt velőmagakciót, tenyészállatakiót, majd rátért arra a jelentős kezdeményezésre, amelyet az EMGE a múlt nyáron a felekezeti tanítók gazdasági tanfolyamának megrendezésével magára vállalt.

— Sajnos — mondotta — rajtunk kívül álló akadályok miatt a tanfolyamot későn tudtuk elkezdeni s így az csak rövid ideig tartott. Jelentősége azonban így is igen nagy volt s komoly eredményei máris jelentkeznek. Hetven tanító vett részt ezen a tanfolyamon. A munka a tanfolyam befejeztével nem szűnt meg, mert az EMGE a tanítók gazdasági kiképzésére két vándortanárt állított be, akik sorra járják a tanfolyam hallgatóit, mindenütt egy-egy hetet lóltanak, tanácsokkal, segítséggel látják el a tanítókat. A falu

Csoportfelvétel az EMGE baróti kéthetes gazdasági tanfolyamának hallgatóiról. 1. Tóth István vm. g. elnök, 2. Boér Sándor vm. g. alelnök, 3. Benedek Pál előadó, 4. Eperjessy Endre előadó, 5. Huszár Ádám róm. kat. esperes, 6. Nagy Tamás g. elnök, 7. Petres Dénes g. jegyző, 8. Kovács Sándor ref. esperes.

Részletfelvétel a közgyűlési teremről.

nemcsak azt várja tanítójától, hogy írni-olvasni tanítsa gyermekeit, hanem minden bajban tanácsért, segítségért szívesen fordulhasson hozzá. Azonban a tanító csak úgy lehet falujának megbecsült vezetője, tanácsadója, ha hozzásegítjük, hogy az összes népi igényeknek meg is tudjon felelni és gazdasági téren is segítsen és példát mutasson. Köszönet illeti meg tanítóinkat, hogy megértették elgondolásunkat és vállalták azt a munkát, amely a gazdasági népnevelés terén rájuk vár.

A gazdasági népnevelés másik fejezetet a téli kéthetes gazdasági tanfolyamok alkotják. Sajnos, külső nehézségek akadályozták abban, hogy annyi tanfolyamot tartssunk, mint a múlt évben. Mégis ebben az évben 26 tanfolyamot tartottunk. Ezek eredménye Istennek hála — már most megállapítható. Bár a tanfolyamok célja kizárólag gazdasági oktatás, természetes, hogy azok új közösségi szellemet is alakítsanak ki, különösen a gazdakörök működésére van átalakító hatásuk.

„A nehéz idők még fokozottabb feladatokat rónak reánk“...

Természetes, hogy a nehéz idők még fokozottabb feladatokat rónak ránk a szervezés terén. Kétségtelen, hogy az EMGE szervezete nagyobb, átfogóbb, mint amit a számok mutatnak. Köztudatunk ma az erdélyi magyar gazdatársadalom valódi képviselőjének tekintik Egyesületünket, jelentőségét, hivatását ma már mindenki elismeri. De azért mégsem lehetünk a szervezés terén elért eredményekkel megelégedve. Elsősorban azt kívánjuk, hogy gazdáink lehetőleg teljes számban szerveztessenek be az EMGE-be. Azonban ez sem elég. Arra van szükségünk, hogy a papíron szereplő tagok együttérző és aktív tagokká váljanak. A tagoknak részt kell vállalniuk a munkában, amely az ő érdekükben folyik. Ma már mindenki elismeri céljainkat, tehát éreznie is kell mindenkinek, hogy kötelessége a munkában — a maga erejéhez, lehetőségéhez képest résztvenni, mert annak eredményeiért őt is felelősség terheli. Mindnyájunk munkájától függ mi lesz a sorsa gyermekeinknek a jövőben. Ez elől a felelősség alól nem térhet ki senki.

Milyen legyen a gazdaköri vezető?

A továbbiak során dr. Szász Pál ismertette elgondolását a gazdaköri elnökök továbbképzésével kapcsolatban. A cél az, hogy minden gazdakör élén aktív, ügyes, irányításra alkalmas vezető álljon, aki a rá váró feladatokat maradéktalanul meg is tudja oldani. Remélhető, hogy a kiképzés útjában álló akadályokat sikerül rövidesen elhárítani s az új akciónk rövidesen kezdetét veheti.

Csoportfelvétel a magyarsárosi E. M. G. E. kéthetes tanfolyam záróvizsgájának résztvevőiről.

A tenyészállatok törzskönyvelése.

Beszámolt dr. Szász Pál az EMGÉ-nek egy másik, nem kevésbé jelentős programjáról is, *a magyar gazdák kezén lévő tenyészállatok törzskönyvelésének kérdéséről*. Bármilyen nehézségei is vannak ennek a munkának — mondotta — nem szabad azoktól visszariadnunk. Valahogyan el kell kezdenünk a munkát úgy, ahogy száz évvel ezelőtt, ezer nehézséggel küzdve Svájcban is elkezdtek, s az eredmények majd husz, harminc év múlva fognak jelentkezni. Ha majd ezt a kérdést megoldottuk, vállalhatjuk tenyészállatvásárok rendezését, mert akkor állatállományunk valóban értéket fog képviselni s vállalhatjuk is a közvetítésért a felelősséget.

Talajvizsgáló laboratóriumot.

Másik tervünk — folytatta az elnök általános helyesléstől kísérve — *egy mezőgazdasági laboratórium létesítése*. Erre a célra már sikerült is bizonyos összeget tartalékolnunk s így — ha váratlan akadályok fel nem merülnek — még ebben az évben megvalósítjuk tervünket. Az a célunk, hogy talajvizsgálatok segítségével valóban eredményes tanácsokat adhassunk gazdáinknak arra nézve, hogy, mit és hogyan termeljenek. Ugyancsak elhatároztuk egy vetítógép beszerzését is, hogy téli tanfolyamainkon gazdasági tárgyú vetített képek segítségével eredményesebbé tehesük az oktatást.

A gazdálkodás jövedelmezőségének megállapítása.

Az eredményes gazdálkodásnak az is feltétele, hogy *a gazda adatszerűleg ellenőrizni tudja gazdálkodásának jövedelmezőségét*. A gazdasági számvitel kérdésével Egyesületünk két éve foglalkozik, s ha kezdetben sok nehézséggel is találkozunk, az elkezdett munka mégis eredményesen halad előre. Érintkezésbe léptünk ebben a kérdés-

ben N. Cornăteanu v. földművelésügyi miniszter úrral is, aki a vezetése alatt álló tudományos intézet támogatását is kilátásba helyezte.

A magyarság képviselte a mezőgazdasági kamarákban.

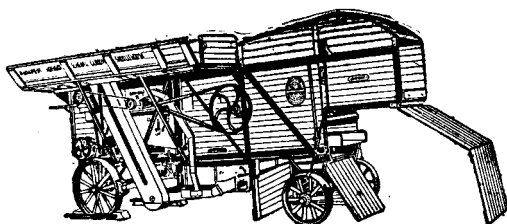
Az EMGÉ-nek — naugsulyozta dr. Szász Pál — kötelessége mindazokkal az intézményekkel, szervezetekkel felvenni a kapcsolatot, amelyek a magyar gazdatársadalom életére hatással lehetnek. Elsősorban a mezőgazdasági kamarákra gondolok. Ezt a kapcsolatot azonban csak úgy lehet megtalálni, — s itt az Elnök szavait zajos helyeslés követte — ha a vármegyei kamarákban a magyarság mindenütt számarányának, gazdasági jelentőségének megfelelően képviselve lesz. Erre nézve ígéretet is kaptunk. A jelöléseket természetesen az EMGE fogja megtenni és a továbbiak során is mindenben támogatni fogja a kamarai tagokat működésükben.

E. M. G. E. felügyelők szerepe.

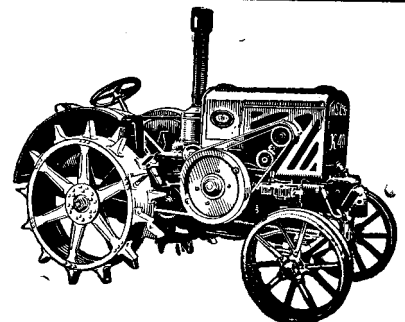
— De nemcsak a kamarákkal kötelességünk minél szorosabb kapcsolatot teremteni, hanem mint magyar gazdatársadalmunk képviselte, kötelességünk eljárni mindenütt, mindazokban a kérdésekben, amelyek gazdáinkat érintik. Egyesületünk vezetősége, felügyelőink — mind azért vannak, hogy szolgálják gazdatársadalmunk érdekeit. Kérem tehát gazdatársaimat, forduljanak bizalommal hozzánk és minden bajukban vegyék igénybe szolgálatainkat. Eddig is sok panasz, kérés és kívánság érkezett hozzánk kisgazdáink részéről. Azon voltunk, hogy minden panasz ügyében eljárjunk s ezután is, mindent el fogunk követni illetékes helyeken, hogy felhívjuk a figyelmet az orvoslást váró bajokra. Eredményt azonban nem tudunk garantálni csak azt, hogy lelkiismereti kötelességünknek tekintjük minden vonalon magyar gazdáink érdekeinek védelmét.

Hofherr-Schranz-Clayton-Schuttleworth Rt. Budapest.

„HSCS“ nyersolajtraktorok,
„SUPERIOR“ acélvázás cséplőgépek,
vetőgépek,

valamint az összes egyéb
mezőgazdasági gépek leg-
tökéletesebb kivitelben.

Kaphatók:

Turnătorie de Fier și Fabr. Mașini din Cluj S. A.
Secția: Mașini Agricole Cluj, Calea R. Ferdinand 62.
Telefon: 12-17.

A föld nem tőr meg magán minden gazdát, csak azt, aki közvetlen személyes kapcsolatban van vele.

Ezután arról a nagy átalakulásról beszélt dr. Szász Pál, amely a föld és az ember viszonyában évszázadok során végbement. A föld nem tőr meg magán minden gazdát — mondotta — csak azt, aki közvetlen személyes kapcsolatban van vele. A föld elvárja, hogy szeretettel, személyes tevékenységgel gondozzák. A föld ma nem áru, nem egyszerű adás-vétel tárgya, hanem mindnyájunk szent vagyona, melytől megválhni nem szabad. Szervezett társadalmat,

de államot is csak a földhöz való ragaszkodás és szeretet elvére lehet felépíteni. Bizonyára mindnyájan érezzük ezt a ragaszkodást földünkhöz, de úgy érzem mégis szükséges ezt újra és újra hangsúlyozni.

Beszéde további során dr. Szász Pál megköszönte munkatársainak, a tanfolyami előadónak s az egész magyar gazdatársadalomnak a támogatást, amelyben őt és az Egyesület munkáját részesítették.

„Szébb életcél nincs ma egy férfi számára, mint az, hogy a bajban élő testvéreit szolgálja.“

— Nagyon kérem Önöket — folytatta — ne elégedjenek meg a mai eredményekkel. Nem kívánom, hogy valaki elhagyja a maga dolgát és csupán a közösségnek dolgozzék. De szébb életcél nincs ma egy férfi számára, mint az, hogy bajba élő testvéreit szolgálja. Hálát adok a Mindenhatónak, hogy olyan időkben élünk, amikor hasznos és becsületes munkát végezhetünk gazdatestvéreink érdekében. Ha nyugodt lelkiismerettel akarunk állani Isten előtt, mindnyájunknak érezni kell és vállalni kell szeretettel és hűséggel az egymásért való munkát. Kedves Gazdatestvéreim — ha ezt átérezzük, ha meglátjuk, hogyan kell és érdemes szolgálni egymásért, akkor hiszem, hogy a magyar gazdatársadalom teljesíteni fogja kötelességét földjével, az állammal és a történelemmel szemben — fejezte be egyórási beszédét a jelenlevők hosszas, meleg tapsától és éljenzésétől kísérvé dr. Szász Pál.

A nagyhatású beszéd végén a hallgatóság ismétlenül és hosszasan ünnepelte elnökét. Dr. Szász Pál ezután kérdést intéz, hogy a közgyűlés szükségesnek tartja-e az Erdélyi Gazda ápr. 1-i számában megjelent közgyűlési jelentés felolvasását? A gazdák egyöntetűen válaszolják: nem, olvastuk és elfogadjuk.

A felszólalások.

A közgyűlési jelentéshez elsőnek Szőke Mihály nyug. gazdasági iskolai igazgató szól hozzá.

— A csiki gazdák nevében és megbízásából beszélek — mondotta emelt hangon. Az elnök úr és az egész közgyűlés tudomására akarom hozni, hogy teljes mértékben és mindenben egyetértünk vele és az egész elnökség magatartásával. Csak mi tudjuk, akik falun a nép között élünk, hogy mit

jelent számunkra az EMGE. Bizonyos, hogyha azt a munkát, amit 4 év óta közösségi szervezetünkben kifejtünk, — már a régmúlt időkben elindítottuk volna, nem itt állanánk. A sok kocsma helyett minden egyes faluban a gazdakörökben gyülekeznének. Adjunk hálát az Istennek, hogy bőles vezérünk irányítása mellett a helyes útra léptünk és igérjük, hogy azon is fogunk haladni.

Balázs István a kolozsvári Gazdasági Egyesület elnöke beszédében méitatta a dr. Szász Pál vezetése alatt folyó EMGE munkát, amely úgy mond a magyar gazdatársadalom boldogulását célozza. Tanulunk és nemes versenyre kelünk és nap-nap után újabb eredményeket mutatunk fel. Nem kétséges azonban, hogy ennek a közösségi munkának utódaink fogják teljes egészében gyümölcseit leszedni és élvezni. Kié volna azonban, ha nem a mi kötelességünk, hogy a gyermekeink-

Fajtiszta, fajazonos,
szavatolt csirakéességű

eredeti erfurti, hollandiai és dániai

**Főzelék
Zöltség
Virág
Fű**

**és nemesített
takarmány
és répa**

MAGVAK

„TRIFOLINO“

magtermelés és mag
kereskedésben kaphatók
Cluj, Piața Mihai Viteazul 38.

Legkisebb rendelést is azonnal postázunk.
Árjegyzék ingyen. 98

nek megfelelő jövőt biztosítsunk. Van azonban egy nagy problémánk, — folytatta. Módot kell találnunk arra, hogy megszervezzük a mezőgazdasági termelvények értékesítését. Ma ugyanis az a helyzet, hogy a munkáinkból eredő hasznot jelentős részben mások, a közvetítő kereskedelem szívjá fel.

Biró Sándor a 103 tagot számláló nagysármási gazdakör hálás elismerését tolmácsolja *Nemcsak a kifejezetten EMGE segítséget, irányítást és támogatást köszöni, hanem azt is, hogy dr. Szász Pál közbenjárására két osztattal bővült az iskola magyar tagozata*

N. Tóth István: az E. M. G. E. munkája révén több lesz a kenyér és ennek következtében több lesz a gyermek.

N. Tóth István a háromszék vármegyei EMGE gazdakörök elnöke megkapó szavakkal szól annak a megyének a magyar gazdái nevében, ahol 105 község közül 95-ben már ténylegesen működő és több mint 5.000 tagot számláló gazdakörök működnek. E mellett több mint 2.300 EMGE tagja is van a megyének. Sorra veszi az EMGE akcióit: az Erdélyi Gazdát, a megyében ezideig megrendezett 15 tanfolyamot, amelyek „átvarázsták a mi elárvult testvéreinket!” Majd így folytatta: Biztosak vagyunk afelől, hogy a jövő mindenben igazolja az EMGE-t. Munkája révén a gazdasági életben valóságos forradalmi átalakulás következik be. Több lesz a kenyér és ennek következtében több lesz a gyermek. A földet egykoron karddal szerezték meg, de megtartani csak ekével és gyermekáldással lehet. Kéri dr. Szász Pált, az E. M. G. E. egész elnökségét, hogy folytassák a munkát. Hiszen mögöttük áll az egész magyar gazdatársadalom.

Csoportfelvétel a csittszentiványi EMGE tanfolyam hallgatóiról. 1. Schäffer Walter a tanfolyam helyi előkészítője. 2. Schäffer Walterné, 3. Nagy István ref. lelkész, 4. Anghi Balázs, 5. Szász Ferenc, 6. Berki László kántor.

Fekete János nagyhatású beszéde.

Fekete János folyvalvi (Karácsonyfalva) ref. lelkész lép ezután az emelvényre. Költői lendületű, rendkívül tartalmas beszédet mond.

— Anghi Balázs E. M. G. E. felügyelő, a marosmegyei Földműves Szövetség igazgatója, amikor falvakon jár és az E. M. G. E.-ről beszél, rendszerint azt mondja, hogy szédületes munkát végez. Meg is jegyeztem: jó lesz vigyázni, nehogy elszédüljünk. És én, aki ezt a figyelmeztetést intéztem az E. M. G. E. egyik felügyelőjéhez, — itt a közgyűlés nyílt színe előtt be kell vallanom, hogy én is megszédültem, mert szédületes az az erő és az a prófétai tűz, ami vezetőnkől, dr. Szász Pálból kiárad, magával ragad és sodor. A régmúlt időkben azonban vajjon ki törődött a magyar falu egyetemes életével? Azzal a bizonyos 82 százalékkal, amit a hivatalos statisztika kimutat. Voltak idők, amikor azt mondták, hogy a falunak elég, ha csak annyit tud, hogy a két lábára hogyan kell felhuzza a csizmát. Kérem, hol vagyunk mi már ettől a felfogástól. Hol vagyunk ettől a felfogástól, mikor ideál a mi lángeszű vezérünk és azt mondja, hogy szolgálni akar, mert a faluban meglátta a megtartó erőt. Hol vagyunk ettől a felfogástól, amikor a mi vezérünk alázatosan megköszöni annak a 70 magyar tanítónak, hogy megengedte szervezni őket, ahelyett, hogy ő várna köszönetet.

— Igen, mindezeket őszintén és nyíltan meg kell mondanunk, mert ezáltal az ő ereje fokozódik, hogy égő tűz legyen a magyarság oltárán.

Krasznai György hegyi (Lóna) felszólalásában utal arra, hogy nem elegendő az elnökség rendíthetetlen kitartó munkavállalása, hanem a magyar gazdatársadalom minden egyedének is sorompóba kell állania.

Józseffalva köszönete.

A közgyűlésre eljött az E. M. G. E. legtalibbi gazdakörének küldöttsége is. Dr. *Németh Kálmán* józseffalvi plébános és *Fazakas András* gazdaköri elnök is. Az emelvényre lépő józseffalvi papot a közgyűlés percekig tartó ünneplésben részesíti.

— Minden elpusztult, minden megsemmisült — kezdi beszédét, — A házból a könyv, pedig minden családnál legalább 250 darab volt. A párna a fejünk alól, a takaró és a ruhanemű a gyermekekről. Az istálló, az eke, a szekér. Nem maradt semmijük azoknak a testvéreknek, akik 10 és 14 gyermekes családfők. Mert Józseffalván a meszesi hegyekbe ékelt kicsiny faluban a magyar gyermekek serege találtatott. Kétségbe kellett esnünk, mert csak a torony maradt a

falu közepén és a vigasztalók. Nem hallotunk mást, csak harangszót, amely mintha azt zsongta volna: „Essél kétségbe és aztán halj meg.“ Hiszen még a virágok is odavesztek, pedig Józseffalva olyan volt, mint egy csodálatos, lenyűgöző virágos kert. És aztán jöttek az orvosok, kik bekötözték a sajgó sebeket és jött az Erdélyi Magyar Gazdasági Egylet és hozta társadalmának ajándékát, a 100.000 lej értéket képviselő mezőgazdasági gépeket. Ugy fogadtuk ezeket a lakozott gépeket, mint a legszebb ajándékot. A templommal szemben megépítettük a gép templomát. Odajártunk minden nap és finoman úgy simogattuk kezeinkkel az ekét, vetőgépet és a többi darabot, mint a legtörekenyebb drága kincset, még az az ember is, kinek se háza, se földje, csak napszámból élt. Köszönöm azt a 3800 fát, amit elültettünk az ősz óta, s amelynek ültetését megkésve is folytatjuk. Köszönöm, hogy az E. M. G. E. mérnökei megépítették az istállókat. Vitatkoztam velük, mert én a házakra helyeztem a fősúlyt, de az emberek ragaszkodtak az istállóhoz, hogy megtarthassák állataikat, hiszen a 8—10—12 gyermeknek tejet kell adni.

— Könyörgöm, hogy az Isten legszebb áldásával ajándékozza meg egyesületünk vezetőit, akik testvéri segítséget küldtek a bajba jutott józseffalvaiaknak.

Biró Péter, a somkeréki gazdakör elnöke, lendületes beszédében azt hangsúlyozza, hogy a jövőendő meg lesz elégedve az a munkával, amit a magyar gazdálársadalom ma végez. Ki van az út taposva, csak tovább kell haladnunk rajta.

Kiss Kálmán kecsedkisfaludi székely gazda talpraesett beszédben tolmácsolja az udvarhelyi gazdák üdvözlését. „Nem vagyok mestere a szónak, — mondotta — hanem az ekének és az állattenyésztésnek. De azért a magam módja szerint elmondom azt, amit most gondolok. Mindnyájan érezzük az E. M. G. E.-nek irányító, tanító és oltalmazó hatását. A mi megyénknek is vannak gazda-vezetői — Szakács Zoltán, Ugron Pál és Orosz Károly személyében, de azt akarjuk, hogy az országos központtal még sürűbb kapcsolatot tarthassunk fent. Ezért azt javasolnám, hogy amennyiben lehetséges, az Erdélyi Gazdát havonta kétszer jelentessék meg. Az udvarhelyi közgyűlés után hazamentem a falumba és 12 gazda előfizetőt, illetve E. M. G. E. tagot, tagsági nyilatkozatot hoztam most magammal, mint egy vadvirág csokrot, amit a faluban összegyűjtve megművelés céljából átadok az elnökségnek. Hogyan lépett be azonban ez a 12 ember, akik valamennyien még fiatalok és még alig vannak a 30-nál? Felolvastam nekik a lapból és láttam, hogy érdekli őket. A fiatalok-

hoz fordultam, mert amilyen egy nemzet fiatal-sága, olyan lesz a jövője.

Bodnár Sándor a bihardíószegi gazdakör nevében teljes bizalmukról biztosítja az elnökséget. *Török Elemér* a városok szélein lakó és konyhakertéssel foglalkozó magyar emberek gazdasági felkarolását javasolja.

László János: „Az Ő érdeme, hogy ma értékesebb a mi munkánk gyümölcse.“

László János szőkefalvi földbirtokos a Kisküküllői Gazdasági Egylet és az egész ott élő magyar gazdák nevében mond tartalmas és szíveshöz szóló beszédet. Dr. Németh Kálmánnak, a józseffalvi plébánosnak válaszol. „Légy bármiként megpróbáltatva, kétségbe ne essél, hanem nézz fel, aztán előre“ — írta egy francia hit-tudós.

Vajjon miért hoztam fel ezt a példát? Azért, hogy sohase csüggedjünk, hanem mindig csak előre tekintünk és haladjunk.

— Ugy emlékszem, — folytatta — hogy négy évvel ezelőtt éppen a mi megyénkben bontott zászlót a mi vezetőnk: Dr. Szász Pál. Azóta állandóan figyelemmel kísérem a mozgalom alakulását és megállapítottam, hogy a mi életünk lényeges átalakulásokon ment keresztül. Az ő érdeme, hogy ma értékesebb a mi munkánk gyümölcse. Kérem a Mindenhatót, hogy Dr. Szász Pált sokáig éltesse s megtartsa a magyar gazdátársadalom ügyszolgálatában.

Beszéde végén meghívta az E. M. G. E. elnökét Kisküküllő vármegyébe. Kijelentette azonban, hogy az a körülmény, hogy talán sokan nem lesznek otthon, ne jelentsen akadályt. Az egyik tanfolyamon történt, hogy a falusi asszonyok tömegesen jelentkeztek az előadásokra. Bejelentették az előadónak, hogy a mai helyzetben távollevő férjük nyomdokain kell haladniuk s ők kell elvégezzék a munkát. Ha csak magyar asszonyok fogadják, akkor is jöjjen el, mert a magyar falusi asszony társadalmunknak olyan értékes eleme és a nehéz időkben olyan munkát vállal, ami feltétlenül csak megbecsülést érdemel.

Csoportfelvétel a gergyóaltalú EMGE tanfolyamról. 1. Avéd Aladár, a tanfolyam szervezője, 2. Részegh Tamás dr. előadó, 3. Márton Antal plébános, 4. Anghi Balázs előadó, 5. Péter József előadó.

Szabó Samu dombói kispazda azzal kezdi beszédét, hogy csak elemi iskolát végzett, de az érettségijében már a 48-ik évet járja. Rámutat a községben megrendezett tanfolyam mérhetetlen eredményeire és az egyesület további támogatását és pártfogását kéri.

A felszólalások után dr. Szász Pál emelkedik ismét szólásra, s néhány keresetlen szóban köszöni meg az üdvözlő szavakat, hangsúlyozva, hogy megítélése szerint nem érdemli meg ezt a nagy elismerést. Az ilyen megnyilatkozásokat csak a legteljesebb lelki alázattal fogadhatja. Igéri, hogy továbbra is a legteljesebb alázattal fog dolgozni.

Telegdy László ügyvezető-alelnök az E. M. G. E. zárszámadásait és jövő évi költségvetési tervzetét ismerteti, amit a közgyűlés egyhanguan elfogad, illetve a felmentvényt megadja. Majd több E. M. G. E.-tag alábbi javaslatát olvassa fel:

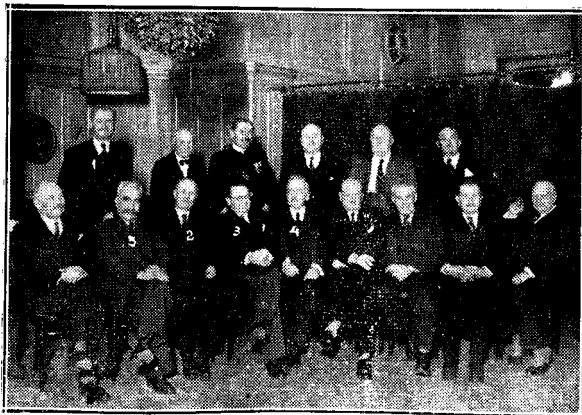
Javaslat a tagdíjak megállapítására.

Igen Tisztelt Közgyűlés!

A múltban már több alkalommal felmerült gazdáink körében az az óhaj, hogy az egyesületi — túlságosan alacsony — tagsági díj fel-emeltessék.

Az E. M. G. E. vezetősége mindez ideig nem akarván, — amíg az nehezen bár, de elkerülhető volt — gazdatársadalmunkat terhelni, minden alkalommal megkérte az indítványtevőket, hogy álljanak cí javaslaiktól.

Szerény véleményünk szerint a mai viszonyok között, amidőn gazdatársadalmunk mindig nagyobb követelményekkel lép fel Egyesületével szemben, a drágaság — minden téren — állandóan nő, a hivatalos lap előállítási költségei emelkednek, — lehetetlenség a tagdíjak szerény, de teljesen indokolt felemelésétől továbbra is elzárkózni.

Csororifelvétel az 1900-ban végzett magyaróvári gazdák 40 éves találkozójáról. 1. Eszényi Jenő szabolcsi földbirtokos, a Gűlbababurgonya előállítója és kitenyésztője, 2. Dicenti Dezső, az ampelológiai intézet igazgatója, 3. Légány Ödön növénynevelő intézeti igazgató, 4. Széll Lajos gazdasági akadémiai tanár, 5. Szász Ferenc, az EMGE II. kerületének gazdasági felügyelője.

Az Egyesület célkitűzéseinek, a gazdatársadalommal szemben vállalt kötelezettségeinek csak úgy felelhet meg, ha a legszükségesebb anyagi eszközöket nem kénytelen nélkülözni.

A mai nehéz időkben minden magyar gazdának legegyszerűbb kötelessége, hogy egyetlen érdekképviselői szervét, amely ő érte dolgozik, ő érte van és kizárólag az ő jólétét szolgálja, anyagilag is támogassa.

Abban a meggyőződésben, hogy gazdatársadalmunk összességének és az E. M. G. E. Vezetőségének helyeslésére számíthatunk, tisztelettel indítványozzuk, hogy az egyesületi tagdíj — az eddig általánosan megállapított évi hatvan lej helyett — fokozatosan emelkedve, 1941 január hó 1-től kezdődőleg a következőképpen állapítsák meg: Azon gazdák, akiknek földbirtoka a 30 kat. holdat nem haladja meg és a lelkészek, tanítók változatlanul évi 60 lej tagdíjat fizessenek, 30—60 kat. hold földbirtokkal rendelkezők évi 100 lejt, 60—100 kat. hold földbirtokkal rendelkezők évi 200 lejt, 200 kat. holdtól bármilyen nagyságu földbirtokkal rendelkezők évi 500 lejt.

Vállalatok, bankok, részvénytársaságok évi 500 lejt, gazdakörök, szövetkezetek évi 100 lejt fizessenek.

Hivatalos lapunk, az Erdélyi Gazda belföldi előfizetési díja egy évre 240 lejre, külföldi előfizetési díja egy évre 340 lejre emeltessék.

Kolozsvár, 1940 április hó 19-én.

Magyar gazdatestvéri köszöntéssel:

Biró Péter, Somkerék (Szamos m.).
 Markovits Kálmán, Inánd (Bihar m.).
 Warga András, Kolozsvár.
 Kononi Kálmán, Odvos (Arad m.).
 Dr. Wolff Gyula, Szentmihály (Torda m.).
 Kovásznai János, Angyalos (Háromszék m.).
 Győry Antal, Szentmihály.
 Szász József, Marosvásárhely.
 Gidófalvy István, Kolozsvár.
 Buzás István, Bánffyhungyad.
 Gróf Haller István, Kerelószentpál.
 Orbán Mihály, Mezőmadaras.
 Biró József, Sármás.

Dr. Asztalos Sándor a törvényszékileg jóváhagyott módosított alapszabályokat ismerteti.

A közgyűlés a tagdíjemelésre vonatkozó javaslatot Kovásznai János beszéde után nagy lelkesedéssel elfogadja.

Ezzel a tárgysorozat utolsó pontja is kimerül és dr. Szász Pál a közgyűlést berekeszti.

A közgyűlési tagok délben a főtéri Amerika ötteremben közebeden vettek részt.

Az EMGE mezőbándi női hathetes háztartási tanfolyamának záróvizsgálata.

Az Erdélyi Magyar Gazdasági Egylet mezőbándi női hathetes háztartási tanfolyamának záróvizsgáját április 14.-én tartották meg. A központot Mikó László kerületi felügyelő képviselte. Ott láthattuk még Angli Balázst és Botha László mezőkölpényi földbirtokost, a mezőbándi magyar gazdákat. Tövisy Ödön gazdaköri elnök vezetésével stb. A vizsga istentisztelettel vette kezdetét. Imre Barna ref. lelkész prédikált. Az egyes tárgyakból Botz Ida, Domokos Jolán és Orbán Julia tanárnők kérdezték ki a hallgató nőket. Egészségtanból dr. Legmann helybeli orvos vizsgáztatott igen jó eredménnyel. A tanfolyam záróvizsgálata minden vonalon nagy sikert aratott. Mikó László beszédében az EMGE célkitűzéseit ismertette. Majd Imre Barna lelkész mondott lelkes szavakban köszönetet a tanfolyam megrendezéséért. A tanfolyam hallgatói és a helybeli ref. nőegylet elnöknője szívből jövő szavakkal búcsúztak el az előadónőktől.

Külön megemlítendő az a szép kiállítás, amit a tanfolyam résztvevői hatheti szorgalmas munkájuk eredményeképpen kézimunkákból, a tanfolyamon varrt fehérneműkből és a háztartás és főzés remekeiből állítottak össze.

Csoportfelvétel a mezőbándi női hathetes háztartási tanfolyam záróvizsgájának résztvevőiről.

Pályázati hirdetés.

Arra való tekintettel, hogy ezideig főleg az elméleti pályamunkákat díjazták, holott gyakran épen azok a leggyengébb végrehajtók, akik a legszebben írnak — jelen szerény díjazással végzett munkát, tehát eredményt akarok jutalmazni, mert az elmélet csak valószínűséget nyújt, de az eredmény mindig bizonyít.

I. díj 3.000 lej, II. díj 2.000 lej, III. díj 1.000 lej a munka folytatására, mellyel a pályadíjat megnyerte és amely támogatás ilyenértékű pénzben, vagy eszközben. Remélhetőleg, intézményeink és magánosaink jóvoltából több és nagyobb díj kiosztásra kerül.

A pályázat feltételei alapján az első díjat az a gazdasági iskolát végzett gazda vagy más foglalkozású egyén nyeri meg, aki a köz szempontjából a legtöbb eredményt tudta felmutatni gazdasági téren. Pl.: virágzó gazdakört vagy szövetkezetet szervezett meg vagy vezet falujában és környékén, hasznos munkát végez a termelés, értékesítés, fogyasztás terén, stb.

Egyenlő pontozás esetén tekintetbe kell venni az illető tevékenységét kulturális és egyházi téren, magánéletét, gyermekei számát.

Résztvehetnek az összes erdélyi magyar felekezeti gazdasági iskolákban 1925 óta végzett gazdák.

Az iskolák jelölik ki — a helyszíni szemle alapján — a náluk végzett, legjobb eredményt felmutató három tanulót, akik közül az EMGE vezetősége választja ki a legjobbat.

A pályázat jellegéje: „Mindenki annyit ér, amennyit a köznek használ.”

1940. április 27.

Atzél Ede br.

Biztosítva van a gyógynövények éttékesítése.

Az E. M. G. E., hogy a gyűjtőket a kiuzsorázástól megóvja és hogy mindenki rendesen gyűjtött és szabályszerűen szárított árúja után a legmagasabb árat érhesse el; magára vállalta a gyűjtés megszervezését és a Flomeron részvénytársaság részére való átvételét.

Komoly eredményt csak akkor érhetünk el, ha minden megyében lesz egy irányítója a munkának és bár minden 3. faluban van egy körzetvezető, aki felvilágosítja, toborozza a gyűjtőket és azon van, hogy az ő falujában lehetőleg minden vadontermő gyógynövényt megmentsenek a pusztulástól.

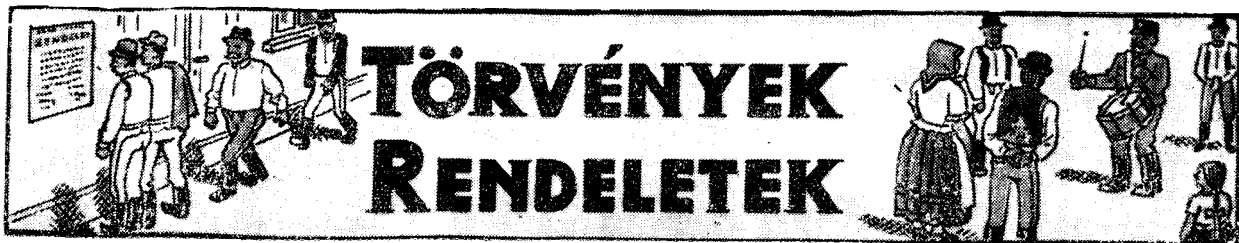
Nincs olyan községe Erdélynek, ahol egy kis felvilágosító, megszervező munkával 20—30 ezer lej értékű gyógynövényt össze ne lehetne gyűjteni, különösen most, amidőn a beváltási árak 60—80 százalékkal emelkedtek.

Elsősorban a tavaszi héricsét gyűjtjük, ezzel már tele vannak a legelők. Az egész 20—30 cm.-re is megnövő sárgavirágú növény töből levágva gyűjtendő, elég, ha 20 százaléka virágos. Árnyékos helyen, padláson kiterítve szárítható. Gyűjtése rendkívül szapora, ahol sok van, egy szorgalmas gyűjtő 60—80 lejt is megkereshet naponta. A tavalyi 5—6 lejes árak mellett is szépen jövedelmezett, hát akkor ma, a 10—12 lejes árak mellett.

Kökényvirággal is tele vannak a hegyoldalak. Nagy tömegcikket fog a adni bodzavirág, de gyűjthető az ibolyavirág, gyöngyvirág, árvaesalán virágzirom, kankalin.

Az E. M. G. E. útján gyógynövénytermelésre szerződéseket lehet kötni, a termelt gyógynövények ára igen magas, úgy, hogy a termelés kifizeti magát. Mindezen felvilágosításért (árak, kifizetés módozatai stb., átvétel) forduljanak az érdeklődők vagy az illetékes gazdasági felügyelőkhöz, vagy az E. M. G. E. Gyógynövény Szakosztályához, Cluj, Str. Regală 16. Ugyanott a Bodor Kálmán Vadontermő gyógynövények gyűjtése és értékesítése című füzet II. kiadása is kapható.

Minden gyűjtő és gyűjtető tartsa szem előtt, hogy amellyel, hogy saját hasznára dolgozik, példamutatásával, felvilágosító munkájával községe javát is szolgálja és közvetve az E. M. G. E. érdekeit is előmozdítja.

TÖRVÉNYEK RENDELETEK

Az új adótörvények.

A hivatalos lap 78. számában 1940. április 1-én kilenc különböző adótörvényt jelent meg, amelyek részben új adónemeket vezetnek be, részben pedig felemelik az eddigi adókat. Ezeknek a törvényeknek a gazdára vonatkozó intézkedéseit az alábbiakban ismertetjük:

I. Az új nemzetvédelmi adó. 1940. április hó 1-től minden adás-vételi ügylet után a vételárnak 2%-át kell bélyegben leróni. Ezt az adót minden esetben a vevő viseli és így ezt a vételárhoz hozzá kell ütni. Az adót úgy kell kiszámítani, hogy minden megkezdett 100 leit egészen kell tekinteni és így pl. egy 450 leies eladásnál az adó 10 lei. Egytől 50 leig minden eladás adó-mentes, 50–100 leig viszont már le kell róni a 2 lei adót. Kivételesen mentesek ez alól az adó alól a következő áruk: kenyér, liszt, kukoricaliszt, só, cukor, hus, zsiradék (disznózsír, ételolaj), vaj, továbbá a tej, zöldségek, a belföldön termelt gyümölcsök és vetemények (konzervek) nem), dohányjövődéki áruk, bélyegek, világítógáz, újságok, folyóiratok, értéktársasági eladások, valamint azok a termények, amelyeket a falusiak közvetlenül vagy vásárokon, vásártereken vagy közpiacokon adnak el. Az adóbélyeg felragasztásának elmulasztása súlyos következményekkel jár és a büntetést nemcsak az eladóra, hanem a vevőre is alkalmazzzák.

II. Aggregény-adó. 1940. április 1-től minden férfi 25 évtől kezdve, aki nem házas, gyermektelen elvált, vagy özvegy, aggregényadót köteles fizetni. Mentesek ez alól az adó alól azok, akiknek mezőgazdasági jövedelme az adókivételnél évi 10.000 leinél alacsonyabb összegben van megállapítva. 10.000–50.000 leig az adó évi 2 százalék, 100.000 leig évi 3 százalék, stb. Mindazok, akik ezt az adót fizetni kötelesek, vallomást kell benyújtsanak. Azok, akik 1939. év folyamán legalább 45 napig katonai szolgálatot teljesítettek, az adóból 15% kedvezményt élveznek.

III. A bélyegilleték emelése. 1940. április 1-től minden eddigi bélyegtétel 20%-al emelkedik. Amennyiben az így kiszámított bélyegilleték nem kerek összeget adna, úgy a töredék elesik (pl. 9,60 lei helyett 9 lei.) A számlabélyeg az eddigi rendszer lejenkénti 4 leiről 5 leire emelkedett. A váltóilleték, az ajándékozási és örökösödési illeték nem emelkedett.

IV. Adóamnesztia. Mindazok az iparosok és kereskedők, akik bejelentik a pénzügyigazgatóságnál, hogy hajlandók 1940–41. évi adójukon kívül még annak felét 90 napon belül lefizetni, mentesülnek minden olyan adóeltitkolás vagy egyéb adóelhallgatás következményeitől, amelyet 1940. március 8-ig követtek el. A bejelentést május 15-ig kell benyújtani.

A fizetés utáni adó.

A hivatalos lap 97. számában 1940. április 24-én megjelent a mezőgazdasági szerződésekre vonat-

kozó törvény, amelyet nagy vonalakban már ismertettünk és most csak arra hívjuk fel külön olvasóink figyelmét, hogy a törvény 141. szakasza értelmében a mezőgazdasági munkások havi fizetéséből 2.000 lei adómentes és így a fizetés utáni adót csupán a havi 2.000 leit meghaladó összeg után kell leróni. A természetbeni ellátást és lakást nem lehet adóköteles fizetésnek tekinteni és így az adó csupán a készpénz fizetés után számítható.

A mezőgazdasági szerződésekről.

A hivatalos lap 97. számában 1940. április 24-én megjelent a mezőgazdasági törvény XI. részének új szövege, amely kihirdetésének napján lépett életbe.

A jelen törvény rendelkezései alá esnek egyrészt a tulajdonosok vagy hasznobérlők, másrészt a falusiak között létrejött egy bizonyos, és pedig családfőnként legfentebb 15 hektár területű szántó, kaszáló vagy legelőre vonatkozó részes vagy készpénzfizetéses megművelési szerződések, valamint az akár bizonyos mezőgazdasági munka (szántás, aratás, stb.) elvégzésére szóló, akár pedig bizonyos időre (év, hónap) kötött állandó munkaszerződések.

A szerződéseket írásban kell elkészíteni a Földművelésügyi Minisztérium által elkészített mintaíveken és azokat a községi bíró hitelesíti a jegyző jelenlétében. Az összes szerződések és azaz kapcsolatos iratok bélyegmentesek. Az ezekből származó perek az illetékes járásbírószághoz tartoznak. A felek azonban közös beleegyezéssel a községi bíró, a Mezőgazdasági Kamara igazgatója vagy a mezőgazdasági kerület főnöke határozatának is alávetethetik magukat. Az előírt alakiságok be nem tartásával kötött szerződések semmissé.

A 3 évre előre hivatalosan megállapított legalacsonyabb bérnél kisebbet nem lehet kikötni.

A munkavállaló felelős a munkaadónak okozott minden kárért. A meghatározott időre kötött munkaszerződéseket nem lehet felmondani, kivéve a törvényben felsorolt eseteket (a munkavállaló felmondhatja, ha: nem kapja a fizetését, megbetegszik, a munkaadó elköltözik; a munkaadó felmondhatja, ha: a munkavállaló nem tudja ellátni a vállalt munkakört, kárt okoz, engedély nélkül hiányzik, rossz magaviseletű, fertőző beteg, stb.)

A munkaadó köteles egészséges lakást és kosztot adni, betegség esetén pedig 30 napig orvosi segélyt.

A fertőző betegségek terjedésének megakadályozása céljából a mezőgazdasági munkások csoportokban csak a Földművelésügyi Minisztérium engedélyével közlekedhetnek.

Sürgős munkák esetén a munkavállaló köteles vasárnap is dolgozni.

A mezőgazdasági munkásokra nem vonatkoznak a többi munkásokra alkalmazott törvények, valamint a betegsegélyző törvény.

A jelen törvényt a már megkötött, de még érvényes szerződésekre is alkalmazni kell.

Tekintettel arra, hogy helyszüke miatt a törvény szövegét most nem közölhetjük, holott ezt igen lényegesnek tartjuk, módot fogunk keresni arra, hogy olvasóink az új törvény szövegét egészében megismerhessék.

A behivottak családjának segélyezése.

A hivatalos lap 77. számában 1940 március 30-án megjelent a katonai szolgálatra behivottak nélküli családjainak segélyezésére vonatkozó törvény. A behivott családjának kell tekinteni azokat a személyeket, akik a behivottal egy fedél alatt laknak és ő tartja el őket. Segélyre csak annak a behivottnak a családja van jogosítva, aki legfentebb szakaszvezetői ranggal bír, az év folyamán legalább 35 napig volt egyfolytában katonai szolgálatra behíva, ez alatt az idő alatt

semmiféle fizetést nem élvezett és családja nélkül. Ez utóbbi körülmény azt jelenti, hogy városokban évente ne legyen 18.000 leinél több jövedelme, falvakban pedig ne legyen több, mint 2 hektár termőföldje. A segélyt csak arra az időre adják, amikor a családfő és a családját bevezeti a szolgálatot teljesíti. A 15 napnál nem hosszabb szabadság nem szakítja meg a segély kifizetését. Az a személy, aki katonai szolgálatra van behíva és családja nélkül, a behívó vétele után, de az ezredhez való elutazása előtt jelentkezni köteles a községi bizottságnál, ahol bemutatja behívóját. A bizottság ezt feljegyzi és a családját bevezeti a nyilvántartásba. Városokban a jelentkezés az illető egyház lelkészeinél történik. A behívott visszatértekor köteles jelentkezni a bizottságnál vagy a lelkésznél, mert amennyiben ezt nem teszi, úgy a jövőben elveszíti segélyezéshez való jogát. A segélyeket a községi pénztár fizeti ki. Semmiféle segélyt nem lehet kiosztani a behivottak családjai között, csak a községi szervek útján. A segélyeket nem lehet semmiféle tartozás címén lefoglalni.

A Marosmegyei Földműves Szövetség közgyűlése.

A Marosmegyei Földműves Szövetség, mint az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület marosmegyei szervezete, nemrégiben tartotta meg évi rendes közgyűlését, amelyen 42 gazdakör képviseltette magát. *Mikó László* elnök EMGE kerületi felügyelő megnyitói beszédében rámutatott azokra a nagyértékű kapcsolatokra, amelyek a Szövetséget országos szervezetéhez, az E. M. G. E.-hez fűzik. Majd utalt a szervezkedés időszerűségére és ismertette a marosmegyei gazdákat érintő fontosabb intézkedéseket. Így többek között az Ósmaros-zék-Havas birtok ügyét is.

A megnyitói beszéd után a jelenlévő gazdák hosszantartó meleg ünneplésben részesítették a Szövetség elnökét.

Anghi Balázs az igazgatóság jelentését olvasta fel. Ebből megállapítható, hogy az elmúlt év folyamán Maros megyében 495 taggal 11 új gazdakör alakult, — 7 gazdakör vásárolt vetőgépet, — nagymennyiségű nemesített vetőmagot osztottak ki. A búzán kívül $\frac{3}{4}$ vagon vetőmag burgonyát, 30 darab yorkshirei felbugatott tenyészkocát juttattak a gazdáknak. Ezenkívül lehetővé tették a különböző mezőgazdasági eszközök és növényvédelmi szerek olcsóbb beszerzését. A megyében jelentős számú tanfolyam zajlott le. Az E. M. G. E., illetve a Földműves Szövetség tagjai több gazdanapot és tanulmányutat rendeztek, stb., stb. Mindezeket az akciókat az E. M. G. E. rendezésében hajtották végre.

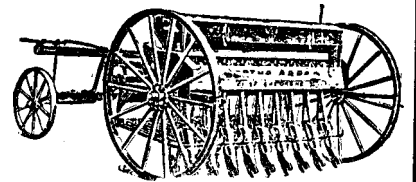
Az igazgatóság jelentése ezután a legnagyobb elismeréssel emlékezik meg *dr. Szász Pál*-ról az E. M. G. E. országos elnökéről, aki nagyvonalú alkotó munkájával az egész magyar gaz-

datársadalmat a cselekvés mezejére szelítette. A közgyűlés tagjai hosszasan és kitörő lelkesedéssel ünneplik az E. M. G. E. elnökét.

Szász József a számvizsgáló bizottság és a pénztári jelentéseket ismertette. A tisztújítás során egyhangúan a régi vezetőséget választották meg, az időközben elhunyt Drexler Béla alelnök helyét viszont Szász Józseffel az önzetlen tevékenységéről ismert földbirtokossal töltötték be.

A közgyűlés lelkes hangulatban ért véget.

Jó szerszám,
fél munka!
Ki mint vet,
úgy arat!

Számos elismerő levél igazolja, hogy a legújabb rendszerű, olcsó és legjobb párossorú, kanalas

VETŐGÉPEK,

világmárkás

EKÉK

különböző kapáló-ekék, dobirosták, tengerimorzsolók, „Vermorel“-rendszerű szőlőpermetezők legolcsóbb elárúsítója, készítője:

HOLZMANN

JÓZSEF gépészmérnök,
Carei, Jud. Sălaj.

Vállalja az összes mezőgazdasági gépek és azok alkatrészeinek szakszerű javítását és készítését.

A terménypiacot nagy általánoságban szilárd irányzat jellemzi. Az elmúlt 30 nap alatt valamennyi terményárú nagy keresletnek örvendett és ennek természetes következményeképpen emelkedtek az árak. Érdekes, hogy a kormány búzakiviteli tilalma sem idézett elő áresést. Az sem vitás azonban, hogy a rossz időjárási és mezőgazdasági munkaviszonyok szintén döntő szempontot játszanak. Általában az ideai terméskilátásokat igen szépeknek találják.

Búza: A lisztárak maximálása és a kiviteli tilalom ellenére nagy a kereslet. A késői kítavasodás kétségtelenül komoly veszteségeket fog okozni. Valószínű, hogy ez a körülmény szintén jelentős szerepet játszott az árak megszilárdulásánál. Továbbá emelkedő irányzat észlelhető. Kolozsváron a búza 750 lej.

Rozs: Gyenge kínálat és mérsékelt kereslet. Az utóbbi időben volt ugyan némi kivitel, de az árakat még sem befolyásolta komolyan. A rozs ára Kolozsváron 650 lej.

Árpa: Élénk kereslet és kisebb mennyiségű ajánlatok jellemzik a piacot. Országreszünkben már az idény eljén is csak kevés árú jutott piacra, úgy, hogy a szükségletek nagyrészt Moldova és Beszarábia fedezte. Ebben az árucikkben nem volt kivitel. Az árpa ára Kolozsváron 620—630 lej.

Zab: A piacot szinte hihetetlen méretű kereslet és lanya kínálat jellemzi. A kedvezőtlen időjárás talán ezt a terményt befolyásolta a legjobban. Csak igen kis területeket vetettek be és éppen ezért a további áremelkedés szinte biztosra vehető. Kolozsváron a zab ára 650 lej.

Kukorica: Igen nagy a kereslet, de szinte hasonló méretű a kínálat is. Az ipari-, kukoricával foglalkozó vállalatok teljes üzemmel dolgoznak és a hízalások is nagyobb arányokat

öltöttek az előző éviéknél. Mindezek következtében áremelkedésre számíthatunk. A kukorica ára Kolozsváron 530 lej.

Lóhere: Az idény befejeződött és csak egyes üzleti, úgynevezett haszonkötések vannak. A lóhere ára 42—43 lej.

Lucerna: A lóherécével hasonló a helyzet. Mindössze a jövőre való találkozásra történnek még vételk. Kialakult árról nem beszélhetünk, de egyes eladások 65—66 lejes áron történnek.

Állatárak Kolozsváron.

Strtés elősúly, teljesen hizott kg. 42 lej, exportanyag kg. 44 lej, teljesen hizott sertés belföldi fogyasztásra kg. 40 lej, hizott sertés kg. 38 lej, hussertés kg. 37 lej, rüdeg, beállítani való kg. 32 lej. Teljesen hizott exportökör kg.-ja 22 lej, teljesen hizott exporttehén kg.-ja 20 lej, vágó ökör kg.-ja 19 lej. Fejős tehén napi 20 liter tejjel, szavatolással 14.000 lej, Jármos ökör párja 20—26.000 lej. Lóarak: Nehéz igásló párja 36.000 lej, kocsiló párja 30.000 lej.

VÁRADI PIAC:

Lábasjószágok piaci ára: Jármasökör 16 lei kg.-ként. Kövér ökör 19—20 lei kg.-ként. Vágó ló 6—8 lei kg.-ként. Fejőstehén darabja 9—12 ezer lei. Igásló darabja 6—10 ezer lei. Zsirsertés 35—39 lei kg.-ként. Süldő (beállítani való) 45 lei kg.-ként. Szedett süldő 33—35 lei kg.-ként.

Terménypiac: Búza (77 kg.-os) 680—700, rozs 600—610, árpa 580—600, zab (névleges ár) 630, tengeri 520, napraforgó 850, tökmag 1400, dió 1900, korpá 370 lei mázsánként.

Takarménypiac: Kevés felhozatal, élénk kereslet, szilárduló árak: Anyaszéna 380—410, here-széna 400—430, lucerna 400—430, szalma 100—110 lei mázsánként.

Május havi állatvásárok.

1. Bihardiószeg, Kápolnás, Nagyilonda, Nyárádköszvényes, Szalárd.
 2. Orsova, Öszvény, Temesvár, Turterebes, Zsibó.
 3. Albak, Batta, Bályok, Csík-szentmárton, Dicsőszentmárton, Erzsébetváros, Kászonaltiz, Kovászna, Kővárhosszúfalu, Nagyszében, Resica, Segesvár.
 4. Magyar-nemegye.
 6. Avasfelsőfalu, Csizér, Dobra, Honcót, Magyarpécska, Máramarossziget, Nyárádszereda, Retteg, Szászorbó, Székelykeresztur, Sztriszentgyörgy, Voila, Zernest.
 7. Lugos, Marosludas, Puj, Radnót.
 8. Krassóvermes, Nagyenyed, Szászszentgyörgy, Torockó.
 9. Sarmaság.
 11. Alsósímánd, Dézna, Magyarigen, Pánkota, Sárkány, Várhely.
 13. Gyergyóremete, Korond, Petrosény, Soborsin, Szászregén, Vingárd.
 14. Barlafalu, Borsa, Csáki-gorbó, Déva.
 15. Kézdivásárhely, Krasznabéltek, Szikesfalu, Törökfalu.
 16. Batiz, Homoródszentmárton, Magyarláros, Mezőkapros, Nagyborosnyó, Tyukó.
 17. Bonyha, Zerénd, Zsidve.
 18. Barót, Marosvásárhely, Oradna, Petele, Szatmár.
 20. Aknasugatag, Csikszereda, Kibéd, Körösbölkény, Mikeszásza.
 21. Batos, Bikácfalva, Küküllővár, Szamoskrassó.
 22. Beszterce, Nagyselyk, Szászkezd, Zám.
 23. Marosvaradja, Zágara.
 24. Alkenyér, Erdőd, Fekete-kápolna, Királydaróc.
 25. Talpas.
 27. Bánffyhunad, Dragomér-falva, Halmi, Körösfeketető, Nagyzsam, Szakállasdombó, Szinéváralja.
 28. Aranyosmedgyes, Berzovia, Bél.
 29. Kápolnásmonostar.
 30. Tósfalva, Uzon.
- Ha a vásár ünnepnapra esik, rendszerint a következő nap tartják meg.

Tőzsdei árak

Április hó harmadik hetéből. — Árak tőzsdei helységeken értendők.

Tőzsde helysége	Búza	Rozs	Árpa	Kukorica	Zab	Mák	Napraforgó	Fehérbab	Lóheremag	Lucerna	Lóheres lucerna széna	Széna	Megjegyzések
Kolozsvár	750	650	630	530	650	—	—	2000	—	—	280	220	
Nagyvárad	700	620	620	520	640	—	850	—	—	—	—	—	
Temesvár	720	620	600	530	640	—	—	—	—	—	—	—	
Bukarest	740	620	600	520	650	—	—	—	—	—	—	—	
Szatmár	740	610	600	530	640	—	—	—	—	—	—	—	
Arad	730	610	600	520	640	—	—	—	—	—	—	—	

HIREK.

Nagy részvét mellett temették el gr. Mailáth Gusztáv Károly volt erdélyi katolikus püspököt. Március végén Budapesten az egyik kórházban meghalt gróf Mailáth Gusztáv Károly címzetes érsek, az Erdélyi Kath. Egyházmegye hosszú időn át volt nagynevű pásztora. Az Egyházmegye Márton Áron püspök vezetésével küldöttségileg vett részt a temetésen.

Sulyok Istvánt választották meg a királyhágómelléki Ref. Egyházkerület püspökévé. Ismeretes, hogy a kormány nemrégiben elismerte a királyhágómelléki ref. egyházkerületet és az aradi Magyar Lutheránus Szuperintendenciát. Ennek következtében a királyhágómelléki ref. egyházkerület máris megtartotta püspökválasztását, melynek során egyhanguan ismét Sulyok Istvánt az ősz főpásztort választották meg.

Megszüntették a búzakivitelt. A kormány gazdasági tanácsának legutóbbi ülésén a szakminiszterek előterjesztésének meghallgatása után, elhatározta a búzakivitel megszüntetését. A leszállítás alatt lévő, vagy már megkötött szerződések azonban érvényben maradnak. A rendelkezés azért vált szükségessé, hogy az ország belső szükségleteit fedezzék. A nemzetgazdasági minisztérium ugyanakkor felhívást intézett azokhoz a gabonakereskedőkhöz, akik búzakészletek felett rendelkeznek, hogy má-

jus elsejéig közölik a nemzetgazdasági minisztériummal a birtokukban lévő búzamennyiséget, valamint a búza beszerzési árait.

„Dolgozni és nem tépelődni“. A magyar egyházfők az elmúlt napokban Bucurestiben jártak, ahol egyházaik különböző fontos kérdéseiben tárgyaltak az illetékes kormányzati tényezőkkel. E mellett résztvettek a parlamenti munkában is. Dr. Vargha Béla unit. püspök az orvostudományi törvényhez szolt hozzá. Vásárhelyi János ref. püspök hazatérése után nyilatkozott a lapoknak. „Dolgozni és nem tépelődni.“ — mondotta többek között.

Dr. Szász Pál az E. M. G. E. elnöke résztvett a szakoktatásról szóló törvény szenátusi munkájában. Dr. Szász Pál az E. M. G. E. országos elnöke legutóbbi bucurestii tartózkodása alatt résztvett a szakmai oktatás törvényjavaslatának vitájában. Hat pótlóintévényt terjesztett elő, amit a szenátus elfogadott. Az indítványok azt célozták, hogy a magyarságnak is megadassék a szakiskolák felállítására és megszervezésére való joga.

A bihari mezőgazdasági kamara a gazdák igényeinek felmentéséről. A nagyváradai mezőgazdasági kamarához rendelet érkezett, mely szerint minden gazda kérvényezheti a katonaságtól igényének felszabadítását. A kérvényben a községi előjárósággal igazoltatni kell, hogy hány hold, mivel van bevetve, továbbá azt, hogy mennyi igásjószág (ló, ökör,

bivaly) van a kérvényező gazda birtokában és ebből a jószágállományból mennyi szükséges a mezőgazdasági munkálatok zavartalan folytatásának biztosításához. A kérvényt a mezőgazdasági kamarához kell benyújtani.

A kedvezőtlen időjárás nehéz helyzetbe hozta az ország mezőgazdaságát. Az Argus jelentése szerint a rossz időjárás következtében komoly aggályokkal tekintenek az idei terméskilátások elé. Az őszi búzavetés hiányokat, amelyek az előző évihez viszonyítva mintegy 20%-ra becsülnek, nem tudták tavaszbúzával pótolni. Hasonlóképpen lehetetlené vált az árpanak és zabnak megfelelő mennyiségben való elvetése. A kukorica vetés is nagyot késett. Minden esetre a búza, árpa és a zab igen gyenge terméskilátásokkal kecsegtet.

Csak szeptemberben lép életbe az új polgári törvény és a perrendtartás. Ismeretes, hogy évekkel ezelőtt kormányzati akció indult meg az egységes törvénykezés bevezetése érdekében. Az ország különböző részeiben ugyanis sok tekintetben azok a törvények voltak életbe, amelyek az imperiumváltozás előtt. Éppen ezért új polgári törvénykönyvet és perrendtartást szerkesztettek, amit a parlament megszavazott és Öfelsége II. Károly király szentesített. A törvénynek március 1-én kellett volna életbe lépnie, amit most rendelet törvény útján szeptember 15-re halasztottak.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés szavanként 2 lei, vastag betűvel szedett sorok közlési díja 4 lej. Jellegű hirdetés kezelési díja 20 lei. Keretes hirdetés cm²-ként 7 lei, legalább három-

szori hirdetés esetén cm²-ként 5 lei. Hirdetéseket csak az árának egyidejűleg való beküldése mellett közlünk. A hirdetések legkésőbb minden hó 20-ig beküldendők.

Állást keresők

Állást keres 47 éves, ref. vallásu, családos gépész, aki a mezőgazdasági gépek kezelésében jártas, csépléshez, traktorral való szántáshoz stb. ért. Cím: Bereczky Lajos, Bucuresti, Str. Popa Istratę 21. Sos. Pastelimon. 51

Gyakornoki állást keres gazdasági akadémiát végzett fiatal ember. Cím a kiadóban. 74

Intézői vagy gazdatiszti állást keres 50 éves nős férfi, a mai modern gazdálkodásnak megfelelő praxissal rendelkező, szakiskolát végzett hadmentes gazda. Ajánlatokat „Jó gazda” jellegre a kiadóhivatal továbbít.

A „GLADYS” cipőpaszta a legjobb.

30 éves keresztény tisztviselő-nő állást keres gazdasági irodában. Cím a kiadóban. 63

Virág- és konyhakertész állást keres, lehetőleg Kolozs megyében. Hadmentes. Makner János, Cluj, Str. Maramuresului 64. 64

Elhelyezkedést keres okleveles középkorú gazdatiszt, szövetkezeti, üzleti ügyekben is jártas. Felvilágosítással szolgál Földmives Szövetség. Târgu-Mureş, Piaţa Regele Ferdinand 60. 62

Szerény igényű fiatal gazdamérnök, külföldi végzettséggel, gazdasági segédtszti állást keres. Cím: Dr. Bíró György Cluj, P. Unirii 5. 61

Gazdatiszt, 36 éves, akadémiát végzett, állást keres. Cím Szentmihályi László, Iliuşa, p. u. Sărmaşag, jud. Sălaj. 67

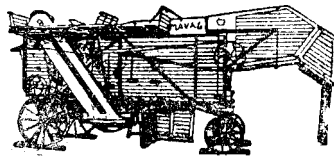
Jó családból való, szerényigényű, középkorú nő, ki a gazdaság minden ágában jártas, állást keres, csakis vidékre. Leveleket Kovács Ilona névre Cluj, Str. Kogălniceanu 23. 45

Intézői vagy gazdasági ispáni állást keres gazdasági szakiskolát végzett több mint 20 évi gyakorlattal bíró, a gazdaság minden ágában jártas, szőlő-, gyümölcs-kertészethez, továbbá dohány- és kereskedelmi magvak termeléséhez értő egyén, magyar, német, román tudással. Cím: Péter György gazdatiszt, Crizbav, judeţul Braşov. 31

Gazdaságban állást, kapcsolatos szakmában alkalmazást keres 56 éves, 1901. évben gazdasági és tejgazdasági szakiskolát végzett, nagy gyakorlattal bíró, szorgalmas, egészséges gazda, kis családú. Tejszövetkezet, tehenészet, tejfeldolgozó üzemnél. Érték szőlő, bor, pincekezeléshez, kertészethez és gyümölcsöshöz, voltam gazdaságban, mint gazdatiszt, számtartó, tejgazdasági vezető. Nőm belső gazdálkodás vezető felügyeletét vállalná ugyanott. Cím: K. József, Turda, Str. Avram Iancu 24. 65

Gazdakörök és bércséplési vállalkozók figyelmébe ajánljuk a „MÁVAG” (Magyar Állami Gépgyár, Budapest)

gyártmányú önbeállós golyós-csapágyas, acélkeretű cséplőgépeket.

Fordítható dobkosár, meghoszabbított kivitel, kéttengelyű lengőládás szalmarázó-rendszer, magasnyomású kenés. Szűk udvarokon és nagyobb emelkedéseken is könnyen szállítható. Hosszszalmájú gabonák cséplésére kiválóan alkalmas, leg-gazdaságosabb üzem. „Mavag” szab. beszerelhető löhercséplőkészülék. „Mavag” kalapácsmalom. Hanomag 38 Hp. Diesel német- és legújabb kivitelű amerikai gyártmányú traktorok és más üzemgépek. Díjtalan helyszíni látogatás! A legolcsóbb árakban és kedvező fizetési feltételek mellett rendeléseket már most felvesz a jövő cséplési idényre a

romániai kizárólagos Vezérképviselet:

„INDUSTRIA ECONOMIA”

Kereskedelmi és Ipari R.-T. Timişoara, IV. Str. Brătianu 34. Távirat: „Industria Timişoara”.

Telefon: 43-57.

Állást kaphat

Szakkertészt keresek regáti birtokomra, gyümölcsfaismeret, virág- és zöltségkertészeti tökéletes jártassággal. Csakis családos emberek, akiknek felesége a baromfitenyésztésben jártas, küldjenek írásbeli ajánlatot bizonyítványmásolattal a következő címre: Ing. I. Zoharb, Bucuresti, III. Aleea Alexandru 29, Parcul Filipescu. 72

A „GLADYS” cipőpaszta a legjobb.

Méhészeti felszerelések legolcsóbban beszerezhetők

Tankó

vaskereskedésében

Târgu-Mureş,

Piaţa Regele Ferdinand 10.

Keresem az Erdélyi Gazda 1937. évi 1., 3., 4. és 5. számát megvételre. Bíró József, Sarmasol, jud. Cluj. 59

Eladó Danoki Paál Lajos kézdivásárhelyi 80 családos méhészete (Nagy Boczonádi 42-es vándorkaptárok, prima) teljes felszereléssel. Cím: Târgul-Săcuesc, jud. Treiscaune. 71

Eladó 120 literes pálinkafőző kis üst. Cím a kiadóban. 50

A „GLADYS”, cipőpaszta a legjobb.

Törzskönyvezett angoranyúlak, angol és francia faj kaphatók: Bodor Gábor, Gherla, Str. Regina Maria 36. 68

Keresek megvételre használt, de jó karban lévő tojástartó gépet, az ár pontos megjelölésével. Csürös Miklós, Micásas, jud. Târnava-Mică. 69

Későn vethető és mégis jól fizet.

A rendkívüli időjárás súlyos kérdések elé állította a gazdákat. Az egyes termények vetési ideje egymás után lejár, anélkül, hogy a gazdák elkészültek volna az előirányzott területek bevetésével. Így kénytelenek más jövedel-
telenek más jövedel-

mező növény után nézni, mely későbbben is eredménnyel vethető.

Egyik ilyen növényünk a len. A len tenyész-ideje 100—110 nap. Lenmag iránt óriási a kereslet. Az EMGE kerületi gazdasági felügyelői útján, Szamostartomány kivételével,

melyet a kormány a belföldi szükségletek ellátására fenntartott, előnyös termelési szerződés köthető a SOLAGRA olajos magvakat termelő és kivivő részvénytársasággal. A társaság vetőmagot is ad őszi természetben való visszaszolgáltatásra. Előre biztosít 16 lei kg-kénti átvételi árat, de az árat emeli, ha a piaci árak is emelkednek. Indokolt esetben előleget is folyósít. A magnak vetett len nálunk 7—10 q. is terem kat. holdanként, és megmarad a len-koró. Tehát termelése kifizetődik. Az érdeklődő gazdátársak forduljanak az EMGE kerületi gazdasági felügyelőihez, akik készségesen kötnek szerződést és gondoskodnak vetőmagról.

OROSZ KÁROLY
udvarhelymegyei gazd. felügyelő,

FŐMUNKATÁRSÁK:

Dr. Asztalos Sándor, Bártha Gyula, Dr. gróf Bethlen László, Gróf Bethlen Gábor, Bodor Kálmán, Bikfalvy Ferenc, Csomós János, Dániel Elemér, Dr. Eöry István, Dr. Gaál Alajos, Gyulai Sándor, Gyarmathy Piroska, Haáz Rezső, Hirsch Ernő, Koppány Rezső, Korponay Kornél, Korponay Ferenc, Kós Károly, Kamarási Szász

Ferenc, Dr. Konopi Kálmán, Br. Kemény János, Klözel Oszkár, Mikó László, Dr. Nagy Endre, Nagy Miklós, Nagy Sándor, Dr. Oberding József, Dr. Parádi Kálmán, Szeghő Dénes, Szilágyi Ferenc, Schöppner Sámuel, Seyfried Ferenc, Stief Ottó, Tauffer Ferenc, Telegdy László, Tempfli János, Veress István, Vita Sándor.

A rajzokat készíti: Guncser Nándor.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Mik a szárazcsávázás előnyei:

1. Munka- és időmegtakarítás.
2. A csávázás nincs meghatározott időhöz kötve, tehát bármikor eszközölhető.
3. A vetőmag csiraképessége nem csökken, hanem ellenkezőleg jelentősen emelkedik. Ez vetőmag megtakarítást hoz, ami fedi a csávázás költségeit.
4. A vetés gyors és erőteljes fejlődése, jobb és egyenletesebb bokrosodás, ezáltal nagyobb termés.
5. A gombabetegségek biztos leküzdése és egészséges, bő termés.

Ezen előnyök biztosítására használjuk az

ARZOPOL-C porcsávázószert.

200 gr. ARZOPOL-C. 100 kg. vetőmaghoz hivatalosan engedélyezve.

Gyártja a

Vegy- és Élelmiszeripari R.-T., Növényvédelmi osztálya

Oradea, C. Victoriei 62.

Kapható a „Mezőgazdák” Kereskedelmi R.-t. Cluj, Str. Regală 16. sz. alatti lerakatában és minden jobb szaküzletben.

152